X. évfolyam. **30. szám.** Kedd, 1876. február 8.

Előfizetési dij:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80

Egy szám 8 krajczár.

Hirdetési dij: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr., többször 10 kr.

Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.

Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ES KOZGAZDASAGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:
Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.

Kiadó-hivatal:
Budapest IV. megyeháztér 9. sz.
Vodianer F. nyomdájában.

Előfizetési föltételek
az
EGYETÉRTÉS
politikai és közgazdászati napilapra.

Egész évre . . . . . **20** frt. — kr.
Fél évre . . . . . **10** frt. — kr.
Negyed évre . . . . . **5** frt. — kr.
Egy hóra . . . . . **1** frt. **80** kr.

Az előfizetési pénzek és utalványok az **„Egyetértés“** kiadó hivatalának Wodianer nyomda megyeház-tér 9. szám alá küldendők.

Andrássy jegyzéke.

A keleti kérdésnek különös napi érdeket kölcsönöz Andrássy Gyula gróf jegyzéke, mely az erős hivatalos zár daczára sem kerülheté ki a diplomatiai okiratok közös sorsát — a nyilvánosságra hozatalt.

A „Kölnische Zeitung“ volt oly szemes megszerezni egész szövegében az érdekes jegyzéket, nagy boszuságára a bécsi lapoknak, a melyek ez alkalommal sehogysem birtak hozzá jutni a műhelyökhöz legközelebb készült fontos okmányhoz. A megszerzés és közlés dicsősége azonban korán sem válik be egyedül és kizárólagosan a kölni ügyes hirhajhászat érdeméül, miután a lényeges pontok közlésével elég szerencsés volt a „Journal des Débats“ megelőzni a német „jól értesültséget.“ Mindez különben keveset változtat többé a tényen, hogy immár az egész világ szembe néz a rendkivül hiven őrzött titoknak. Van is e miatt felháborodás a diplomatia és hivatalosság köreiben. Pokolra van szánva minden ujság, melyeknek Argus szeme az ellenőrzés gyakorlatának jogczimén és a forgatható betük nagyhatalmának öntudatos érzetében behatol mindenüvé, s akkor teszi czéltáblává a nagyképü fontoskodást, mikor leginkább elzártnak hiszi komolyságát.

Némely lapoknak ez a „korai“ kikürtölés nálunk sem igen izlik. Nem magyarázzák ki ugyan magukat, hogy mi okból nem tetszik pedansságuknak a dobrautés, melyet bizonyára maguk is gyakorolnak, ha pénzes ládájuk lehetővé teszi a hivatalos irattárhoz való férkőzést, de ha nem is magyarázzák ki, grimaceaikon látszik meg, hogy az államtitkok fontosságának nagy gondja barázdálja végig kinnruszszal diplomaticus arczfintorukat. Mi bizony nem vágunk az e fajta dologhoz semmiféle buskomornak tetszelgő arczot, minthogy a sajtó erejét látjuk a nyilvánosságra hozatal tényében.

Bezzeg nagyszerü idők voltak azok, midőn a bureauk, mint valami föld alatti aknák, az intrigáló hatalmasoknak biztos zárt nyujtottak. A lettres des cachettes kora volt ez. A köz és magánszabadság, a népek jóléte és érdekei ellen egész kényelmesen lehetett akkor conspirálni a nagy pipáju és széles marku diplomatiának. Ma persze másképen áll a dolog, a sajtó érvényesiti befolyását mindenütt, s kormányozza a világot, a világgal együtt pedig magát a középkor legkorlátlanabb hatalmát a cselszövények mesterségének diplomatia nevén ismert iskoláját is.

No de térjünk át e kis extemporizálás után magára a kérdés érdemére. Kevés mondani valónk van az egész jegyzékre. A mi álláspontunk nagyon egyszerü és világos volt a keleti kérdéssel szemben. A be nem avatkozás elve vezérelt folyton folyvást, minden mellék tekintet nélkül akár jobbra akár balra. Andrássy ur jegyzékét rosz kiindulási pontnak tartottuk a békéhez, s ez meggyőződésünk ma is. A jegyzék maga a kész háboru, mihelyt komolyan veszik tartalmát.

Nem a jegyzékben ajánlott reformok ellen van kifogásunk. Elismerjük készségesen, hogy az öt pontban ajánlott reformok jók és czélszerüek. Azt sem vitatjuk, hogy szigoru keresztülvitelök megnyugtatná a lázadó tartományok lakosságát, bár az igazat megvallva ehez férhet először is a legélesebb vita, s aligha arról az oldalról, mely kedvező a reform-munkálatnak. Oly robbantó góczban, minők a keleti tartományok, oly szenvedélyek mellett, minők ott uralkodnak, oly gyökeres bajok mellett, minők a népek és társadalmak e chaosában elharapóztak, tömérdek szó fér ahoz, lehet-e az ily irányu reformokkal százados gyülölségeket, melyeknek alapját a legnagyobb foku fanatismus tüzeli, végleg elsimitani. Már pedig, ha ez meg nem történik, akkor az ujonnan támadó nyugtalanság és elégedetlenség nagy része okvetlenül azon államra háramlik, mely a reformokat ajánlotta. Lehetnek e reformok még oly életbevágóan fontosak is, sőt feltehetjük bizvást, hogy hálára kötelezők más viszonyok közt: itt e tüzfészekben soha sem számolhatnak más méltánylásra, mint a gyülölségére. A nép ösztöne kedvezőleg fogadná bizonyára itt is a sorsának javitására közreműködő hatalom lépéseit, ha szabadon nyilatkozhatnék. Baj azonban, hogy e szabadsága nincs meg. Az orosz hatalom ugyanis egy pillanatig sem fogja szem elől téveszteni szerepét s egy pillanatot sem fog elszalasztani, hogy az izgatás konkolyában tovább is elvesse a vihar magvait.

Ime a kilátás a reformok keresztül vitelének esetén. Mit mondjunk már most azon közelebbi eshetőségről, ha a reformok keresztülhajtása szenved fenakadást. Ezer meg ezer mód és ok lehet rá. De a mi legfőbb, a török kormány erélytelensége az első tényező, melyen hajótörést fog szenvedni a végrehajtás. Bár honnan érjenek fenakadást e reformok, az eredmény semmi esetre sem lesz kellemes monarchiánkra. Mert az ugyan nem elég garantia, hogy a porta elvállalja a felelősséget Európával szemben a végrehajtásért. Ha ugyanis a végrehajtás mindamellett hajótörést szenved, melyik lesz a legközelebb érdekelt és felelős garantirozó hatalom: Magyarország és Ausztria. Mit fog eredményezni e garantirozás? Háborut a végrehajtás czimén.

Száz szónak is egy a vége, a jegyzék minden békés intentiója csak maszk, mely alól szuronyok villognak, föltéve, hogy komolyan veszik tartalmát. Ha nem veszik komolyan, nevetségessé tették a monarchiát.

A függetlenségi kör ma kedden délután 4 órakor értekezletet tart.

Az igazságügyi bizottság ma d. u. 5 órakor tartott ülésében a váltó tjavaslat 90—98. §-ig haladt. Leglényegesebb módositása az, hogy a 93. §-ban kimondatott az igazságügyminiszter inditványára, hogy azon járásbiróságok területén, hol közjegyzői székhely nincs, a járásbiró, aljárásbiró, vagy járásbirósági jegyző által vétessék fel a váltó-óvás.

A központi bizottság ma d. u. 5 órakor tartott ülésében tárgyalás alá vette az osztrák és magyar monárchia és Svájcz közt kötött letelepitési szerződést és azt általánosságban elfogadta. A részleteknél nemely módositasok történtek a szövegre nézve. Előadóul Baross Gábor választatott.

A kormánypárt mai értekezletén a miniszterelnök felemlitvén, mily általános azon eszme, hogy Deák emléke megörökittessék, kijelenti, hogy nézete szerint ebben a kezdeményezés azon pártot és azon kormányt illeti meg, mely Deákban elhunyt nagy vezérét gyászolja. Nem tartja elégnek azonban, hogy az emléket csak nehány száz képviselő szavazza meg, helyet kell adni a nép ezreinek és millióinak. Nézete szerint rendkivüli módon kell az emlék létrehozását eszközölni, s hogy a módozatokat előterjeszthesse, pár napi időt kér.

Szlávy osztozik a nézetben, hogy a szobor felállitására szükséges költségek közadakozás utján szereztessenek be, hogy mint a miniszter elnök helyesen mondá, ne ötödfélszáz képviselő szavazza meg azon költségeket, ne adó képében, ne kényszer utján járuljanak ahoz az ország polgárai; önkényt kiki a maga érzülete, a maga anyagi erejéhez képest rója le adóját a nagy elhunyt iránt. Sajnos, ugymond, hogy ezen gyászos eseményt is felhasználták némelyek, — indokaikat nem akarva kutatni, — arra, hogy a párt és a kormány közé a meghasonlás magvait hintsék, holott azon nagy fontosságu kérdésekkel szemben, melyeknek megoldása reánk vár, tán soha sem volt nagyobb szükség a kormány és a párt közti bizalomra és őszinteségre. De a fondorkodók ármányai, meg van győződve, nem fognak czélt érni.

Ezután a jobboldali ellenzék egy nyilatkozata olvastatott fel, melyben kijelenti, hogy az inditványhoz a legszivesebb készséggel fog csatlakozni. — A miniszterelnök pótlólag megemliti még, hogy az általa emlitett emlék nem siremlék lesz, melyről a törvényhozás már gondoskodott, hanem a nagy halott monumentalis megörökitése. — Végül Perczel igazságügyminiszter bejelenti Ragályi Nándor interpellatiójára adandó válaszását a regale ügyben, melyet a kör helyeslő tudomásul vesz.

Tisza K. miniszterelnök és Széll K. pénzügyminiszter a „Hon“ szerint nem mint korábban jelentve volt holnap, hanem a hét végén utaznak Bécsbe. Utazásuk tárgya több apró s fontos ügy elintézése s egyszersmind a bank- és vámügy kérdésében való érdemleges alkudozások idejének megállapitása.

Konstantinápolyból távirják, hogy a porta a hat nagyhatalomnál alkalmazott képviselőivel és a hatalmak itteni nagyköveteivel és követeivel a következő szöveghen tudatta az András syféle jegyzék tárgyában megállapitott elhatározását: Azon értekezések következtében, melyek a porta és a három északi hatalom nagyköveti közt a herczegovinai felkelés lecsendesitését illetőleg folytattattak, a kormány elhatározta, hogy a fellázadt tartományoknak megadja azon reformokat, melyek Andrássy gróf jegyzékében öt pontban felemlittetnek.

Mióta az osztrák miniszterek Budapestről visszatértek, minden erőködés daczára napról-napra komolyabbak a félreértések a kormány és a pártok között s a kabinet rövid idő óta már két izben volt kénytelen a kabinetkérdés nyomása alá állitani az alkotmánypártot; először az illetékekről szóló törvénynek a klubban történt tárgyalása alkalmával, ujabban pedig a Romániával kötött kereskedelmi szerződésnek a reichsrath gazdasági bizottságának közelebbi ülésében. — E mellett a csehlapok már temetik is az Auersperg-miniszteriumot s Taaffet emlegetik miniszterelnökül, bár az osztrák alkotmányhü lapok az egészet választási manövernek tartják.

A prágai „Politik“-ban meglepően uj nyilatkozatot olvasunk a csehellenzék es Magyarország közt fenálló viszonyról: Nem egyéb mint fogalomzavar — irja az emlitett lap — ha a mi ellenzékünk és a magyar ókonservativek közt valami anologiát találnak s egy kalap alá akarnak boritani bennünket ezen urakkal; szennyes gyanusitás, hogy mi bármi politikai helyzetet ki akarnánk zsákmányolni Magyarországgal szemben, s egyenesen balgaság azzal vádolni bennünket, hogy mi centralisticus, vagy épen reaktionarius, a parlamentárismus ellen irányuló experimentumhoz segédkezet nyujtanánk. A ki azt hiszi, hogy mi készek vagyunk a reaktió eszközeiül szolgálni, sokkal együgyüebbeknek tart bennünket, semmit megérdemelnök. Az osztrák alkotmánypártiakkal szemben fegyverben állunk ugyan, Magyarországgal azonban csak annyiban harczolunk, a mennyiben ők az osztrák alkotmánypártiak szövetségesei és védői gyanánt lépnek fel és soha más indokokból.

Andrássy gr. török reformjavaslatai.

Andrássy grófnak a törökországi keresztény lakosság s a jelenlegi délszláv mozgalom lecsillapitása érdekében tett s a hatalmak által is elfogadott és támogatott javaslatát, melyet csak a porta válaszának megérkezte után szándékoztak közétenni, a „Köln. Ztg.“ álutakon Párisból megkapta és közli az alábbi szövekben, melytől semmi lényeges eltérést nem tüntet fel az ezen indiscretió folytán a bécsi félhivatalos „Abendpost“ által hozott hiteles szöveg sem:

Budapest, 1875. decz. 30.

„Mióta Herczegovinában a nyugtalanságok megkezdődtek, az európai cabineteknek azon érdek folytán, melylyel az átalános béke iránt viseltetnek, szemöket amaz eseményekre kellett irányozniok, a melyek azt veszélyeztetéssel fenyegették.

Ausztria és Magyarország, Oroszország és Németország három udvara ide vágó nézeteik kicserélése után a béke visszaállitása ügyében közös fáradozásoka egyesült.

Ez a czél sokkal inkább megfelelni látszott az átalános óhajnak, sem hogy a többi cabinetek azon meghivásra, hogy azokhoz képviselőikkel Konstantinápolyban csatlakozzanak, nem siettek volna erőfeszitéseiket a mieinkkel összekötni.

A hatalmak egyetértésre léptek, hogy a rendelkezésre álló összes befolyást érvényesitsék ama czélra, hogy a harcz localisáltassék, valamint hogy veszélyei és nyomora csökkentessenek, midőn Szerbiát és Montenegrót megakadályozták részt venni a mozgalomban.

Szavuk annál hatásosabb lön, mert azonos volt, s igy Európa azon szilárd akaratáról tanuskodott, hogy az európai békét meggondolatlan elhamarkodás által veszélyeztetni nem engedi.

A kabinetek ezenfelül a török kormánynak felajánlották konsularis ügynökeik jó szolgálatait, hogy a lázadás lecsöndesitésében közreműködjenek. Ezen feladat teljesitésében gondjuk volt arra, hogy egyformán kerüljenek minden beavatkozást, s hogy a souverain méltóságát, jogait és tekintélyét kiméljék.

A delegatusoknak nem volt szabad ugy lépni föl, mintha enqéte-bizottság lennének, sem pedig a fellázadt lakosok ügyvédeivé fölvetni magukat. Feladatuk volt az utóbbiakban a külföldi támogatást illetőleg minden önámitást eloszlatni s öket arra inteni, hogy óhajaik és panaszaik előadása után szétoszloljanak. A hatalmak csak azt tartották fen maguknak, hogy támogatni fogják a török kormánynál a lázadók azon követeléseit, melyek jogosultaknak fognak találtatni. A kabinetek ezen előzékeny eljárása eléggé bizonyitotta a barátságos szándékot, mely öket jó szolgálataik felajánlásánál vezette: bizonyitotta továbbá azt, hogy szemökben Europa, a porta és a lázadó lakosság érdekei közt teljes solidaritás forgott fenn az iránt, hogy egy veszedelmes és véres háboru véget érjen és hogy ismétlődése megakadályoztassék olyan komoly reformok és hatékony javitások által, melyek az ország valódi szükségleteit a tekintély jogos követeléseivel kiengeszitelhetik. Kevés szóban ez történeti folyama a hatalmak részéről a lázadás kitörése óta követett eljárásnak.

A kabinetek mind a mai napig főkép amaz óhajtól vezetteték magukat, hogy mindent elkerüljenek, a mit Európa idő előtti beavatkozásának lehetne tekinteni.

E gondolatmenetben az összes kabinetek arra szoritkoztak, hogy a szultán kormányának azt a tanácsot adják, hogy ne csupán katonai rendszabályokhoz tartsa magát, hanem oda törekedjék, hogy a bajt olyan erkölcsi eszközökkel győzze le, melyek jövendőbeli rendzavarásoknak elejét venni hivatvák.

A kabineteknek, midön igy cselekedtek, az volt szándékuk, hogy a fényes portát amaz erkölcsi támogatásban részesitsék, melyre szüksége volt, s ezenkivül megadják neki az időt a kedélyek megnyugtatására a fellázadt tartományokban, mert azon reménynek engedték át magukat, hogy e módon a további bonyodalom minden veszélye el lesz távolitva.

Ezen reményeikben, fájdalom csalatkoztak. Egy részt ugy látszik, hogy a porta által kihirdetett reformok nem a fellázadt tartományokbeli nép megnyugtatását vették szemügyre, s hogy e lényeges czél eléréséhez nem is elegendők. Másrészt a török fegyvereket nem kisérte ama siker, hogy a lázadásnak véget vessenek.

E körülmények között azt hiszszük, hogy a hatalmak számára elérkezett a pillanat, hogy azon közösen követendő utra nézve megállapodjanak, a melyen megakadályozhatják azt, hogy a mozgalom hosszabb idei tartama által végtére Európa békéjét veszélyeztesse.

Épen ugy, mint a többi hatalmak. mi is helyeslésssel adóztunk ama jóakaró szándokoknak, a melyek a szultán legutóbbi manifestumainak alapjául szolgálnak. Az október 2-diki irade és a deczember 12-diki fermán az alapelvek egész sorát tartalmazzák, melyek az ottomán birodalom szervezetébe átültetve reformokká hivatvák válni.

Föl szabad tennünk, hogy ha az alapelvek bölcsen fogalmazott törvényhatározmányokba vitetnek át, és ha mindenekelőtt gyakorlati kezelésök teljesen megfelel eredetök tiszta nézpontjának, a török államigazgatásban valódi javitások fognak eléretni.

Mind e mellett nem titkolhatjuk el magunk előtt, hogy a bejentett reformok önmagukban véve nem birhatnak a hatással, hogy a vérontásnak Herczegovinában és Boszniában csak egy pillanatra is határt szabjanak, és hogy azok ép oly kevéssé alkalmasak az ottomán területek ezen részeinek jövendőbeli nyugodalmát szilárd támaszokra alapitani.

Valóban, ha az oct. 2-ki irade és a decz. 12-ki ferman tartalmát vizsgáljuk, lehetetlen be nem vallani, hogy a magas porta inkább általános elvekkel foglalkozott, melyek határozott szerkezetben a birodalmi alkotmány alapjait képezhetik, sem mint a béke helyreállitásával a ma fellázadt tartományokban.

Különösen az ottomán kormány érdekében fekszik, hogy mindenekelőtt a béke helyreállitása biztositassék, mert mielőtt ez létesül, lehetetlen ama reformokat életbe léptetni, melyeket a magas porta maga proclamált.

Másrészről az anarchicus állapotok, melyek Törökország északnyugati tartományait pusztitják, nemcsak a magas porta részére járnak nehézségekkel, nagyon veszélyeztetik ezek az általános békét is s Európa különböző államai nem nézhetik közönyösen az oly állapot ismétlődését és megroszabbulását, mely már most is nehezen sulyosodik kereskedelemre és iparra, mely napról-napra mindinkább megingatja a közönség bizalmát a béke fenntartásában s mindegyre magasb és fontosabb érdekeket tesz kérdésessé.

Parancsoló kötelességet is vélünk teljesiteni, midőn a garantia-hatalmak komoly megfontolásába ajánljuk, hogy javasolnak a portának programmja oly intézkedések általi tökéletesitését, melyek elmellőzhetetlennek látszanak, hogy az e pillanatban a polgárháboru ostora által sujtott tartományokban a béke és a rend ismét helyreállittassék.

A bizalmas eszmecsere utján, mely közöttünk és a pétervári meg berlini cabinetek között történt. azon eredményre jutottunk; hogy az intézkedéseket kettős irányban kell keresni: először is erkölcsi és másodszor anyagi téren.

Valóban Bosznia és Herczegovina keresztény lakosságának anyagi helyzete utolsó fokon annak csak társadalmi és erkölcsi helyzetétől függ.“

Eddig a sürgönyt szószerint közöltük. A most következő részt kivonatoljuk:

A sürgöny előadja, hogy Boszniában és Herczegovinában a keresztény és török lakosság között századok óta meggyökerezett ellenségeskedés uralg. A hatalmak követei a fellázadt keresztény lakosságot nem tudták arról meggyőződtetni, hogy a török hatóságok valóban segiteni akarnak a keresztények bajain. A sürgöny elősorolja a portának a keresztény vallás érdekében eddig tett intézkedéseit; de ezek mind elégtelenek voltak, sőt félni lehet attól, hogy ha a lázadás leveretik, a győző törökök boszut állanak a fellázadt keresztényeken. Ezen csak ugy lehet segiteni, ha a keresztény vallás az izlammal jogilag és tényleg egészen egyenjogusittatik; ha a keresztény vallás nyilvánosan elismertetik, s nemcsak, mint ma, türt vallás marad. Ennek folytán a garantiahatalmaknak a teljes és egész vallási szabadságot nemcsak követelniök kell, hanem azt el is kell érniök.

A keresztényeknek a törökök elleni, bíróságok előtti tanuvallomása Konstantinápolyban és más nagyobb városokban elfogadtatik; de nehány távoli

---

TARCZA.

Üllő és kalapács.

— *Regény.* —

Irta:
Spielhagen Frigyes.

ELSŐ KÖTET.

XX. Rész.

(Folytatás.)

Az erdő közepén egy dombon fekvém, mely szárnyasok sirhantja lehetett s a barlangjából elő bujó rókát szemléltem, miként sütkérez a felkelő nap sugaraiban, mig pár lépés távolban tőle, félig felnőtt fiai a legkitörőbb jó kedvben kergették egymást, és enyelegtek; vagy az esthomályban láttam egy szarvasfalkát a tisztáson keresztül vonulni, elől büszkén, felemelt fejjel a vezér szarvassal.

Máskor ismét a tenger merev partján álltam, s vágyóan tekintém a sima tenger tükrére, s a távol láthatárra, melynek végpontján gyenge füstfelleg jelzé az eltávozott gőzöst, melyre egy óra óta figyeltem. Egy pár halász bárka vitorlái is lengedeztek. A füstfelleg elenyészett, a bárkák fehér vitorlái kisebbek és mindig kisebbek lettek, s én sóhajtva tértem vissza az erdőbe, alig remélve, hogy sikerüljön a szigetről eltávoznom.

Párszor már kisérletet tevék erre nézve. Egyszer egy kis halász falucskában, mely a kréta part egy behajlásában feküdt, mely hely egészen elhagyottnak látszék. A férfiak bárkáikon halászni voltak, csak egyetlen vén ember, s nehány nyomorék fiu volt honn a nőkön és gyermekeken kivül. Ha a fogás kedvező volt, ugy két nap is elmulhatott, mig a férfiak visszajöttek, de miként a vén ember mondá, nem hiszi, hogy valamely halász bárkájában elszállitna oly messzire. Midőn a vén ember velem beszélt, nehány vöröshaju gyermek állt közelünkben és szájtátva bámult reám, s egy vén anyóka is közeledett, ki a mondottakat ismétlé, mig a nap a tengerbe merült, és hüs szellő emelkedett. Vándorlásom második napja vala ez. Az első éjet egy elhagyott juhakolban töltém, azt hivém ma ismét egyszer fedél alatt alhatom, s az érdemes asszonyság, kinek óhajtásomat előadám, egész készséggel átada fia kamrácskáját, ki három éve távozott hajón és azóta nem hallatott magáról. Ezen a világtól egészen elkülönözött zugban talán napokat tölthettem volna egész biztosságban, de a kényszerüség, a szigetről távozni, igen parancsoló vala, mi végett másnap korán reggel ismét utra keltem, szerencsémet másfelé kisérlendő meg.

Egy nagyobb halász faluba mentem, volt itt elég bárka, és elég ember, de egyik sem akart engem tova szállitani, daczára, hogy egy rövid utért, a mecklenburgi kikötőig tiz tallért, fele vagyonomat felajánlám. Tudták-e kilétemet, — mi nagyon valószinü — vagy gyanus volt előttök a fegyverrel ellátott ifju, ki minden áron idegen területre igyekezett, vagy miután látták sietségemet, talán a vitelbért akarták még f lebb fokozni, nem tudom. És midőn egy óra telt az értekezletben, minek folytán Bullmann Károly késznek nyilatkozott czélomhoz juttatni, ha Peteri János ide kölcsönzi bárkáját, ki szintén ajánlkozott az ut megtételére, de csak Bollmann Karoly bárkáján, Rickmann Kereszteły pedig, ki kezével zsebében szintén a csoportban állt, ugy vélekedett, hogy ő fiával elszállit, de nem alább harmincz tallérnál, mikor aztán mindannyian összedugták fejöket s lassankint az egész lakosság, nők és gyermekek is ide értve, összpontosult, tanácsosbnak véltem ezen értekezlet eredményét be nem várni, hanem elfordulva a társaságtól, hosszu léptekben a fövény felé indultam. Többen utánam siettek, de én fegyverem mutattam nekik, mire ők aztán visszamaradtak, bölcsen meggondolva, hogy a fegyvertől lőtávolnál messzebb maradni igen üdvös.

E nap meggyőződést szereztem a felől is, miben én különben nem is kétkedtem, hogy üldöztetem. Már alkonyodott, midőn egy erdőszéléről egy kis tisztás területet, melyen át kelle haladnom, vettem szemle alá, akkor az országuton két lovas rendőrt láttam egy juhásszal beszélni, ki nyájat az erdőfelé hajtá. Láttam, miként mutogatnak az erdő irányában, de a juhásztól bizonyosan kielégitő utasitást nyerve, az ellenkező irányba indultak s csakhamar a talaj hajlatán eltüntek szem elől. Midőn elég távolban véltem őket, elhagyám rejtekhelyemet s a juhászhoz közeledém, ki egy hosszu fekete harisnyát kötött s kinek együgyü arczkifejezése teljes biztositékul szolgált. Kérdésemre elmondá, hogy a rendőrök egy nyulánk ifjut keresnek, ki valakit agyonütött, nagyon rosz ember az, de a rendőrök azt mondták, hogy majd csak előkeritik.

A rendőrök távozta, s az én megjelenésem közötti rövid időköz alatt a harisnyakötő dus képzelő tehetsége valami rémalakban állitá elő az üldözöttet. Engem minden aggály nélkül annak tekintett, minek feltünni akartam, vadásznak, ki egy közeli birtokon időz, s ez ismeretlen tájon eltévedt. Kellőleg utba igazitott, s megköszönve a kezébe nyomott borravalót, bámultában elejté a harisnyát; mert az adott utasitással ellenkező irányban visszasiettem az erdőbe.

A rendőrök közelsége még is megdöbbentett s elhatárzám, ez éjt az erdőben tölteni. Gonosz éj volt ez. A mily meleg volt nappal, oly hüvös lett midőn a nap leszállt, és mindig hüvösebb, minél előbbre haladt az éj. Hasztalan fészkeltem be magam egy láb magas száraz nyirkos falevelekbe, hasztalan járkáltam, hogy megmelegedjem. A földről emelkedő sürü pára átnedvesité ruhámat, és meghüté minden izmomat. Végtelen lassan mult az idő ez őszi éjen, azt hivém, soha sem virad meg. Az anyagi szenvedésekhez, melyeket éh-ég, hideg, fáradság okoztak, a legközelebb átélt események emléke is társult, még pedig minél inkább előhaladt az éj, s minél lázasabbá váltam, annál rémesebb képekben tünt fel emlékemben. Mig a kimerültségtől félig halva a magas fák alatt a ködös légben ide-oda tántorogtam, Zehren ur mellett képzeltem magamat az ingoványok közt s lábainknál Svart János hulláját véltem látni. Az égő uri lak lángja rémesen világita felettünk, de sokkal világosabban, mint az valóban történt, oly világosan, hogy azt hivém, az erdő ég fölöttem és körültem, s én e pokoli tüzben barangolok, bár tagjaim remegtek, s fogaim gyors ütenyben verődtek egymásra a hidegtől. Aztán ismét előttem ülve láttam Zehren urat megtört tekintetével, melybe a felkelő nap veti sugarát, miként őt utolszor láttam. Később nem Zehren ur vala előttem, hanem atyám, vagy Lederer tanár, vagy más alakok, de mindannyian halva, s mindannyinak a nap sütött megtört tekintetébe. Aztán eszméletre tértem, s felfogtam állapotomat. Tudtam hogy lázam van, hogy a felfedeztetés veszélyével is valóban tüzet kell gyujtanom, a képzelt helyett, melyet lázamban láttam, épen miként az árnyatlan uton haladó szomjas utas hallja a fák lombjai suhogását, s a patak csergedezését.

A most bekövetkező esetre volt nálam tapló, melyet egy odvasfából törtem s vadásztáskámba tettem. Ennek segélyével sikerült egy rakás félszáraz rőzsét meggyujtani, s le nem irhatom a gyönyörérzetet, mely egész valómon átrezgett, midőn a láng magasan felcsapott. Fényétől a láz lidérczei visszavonultak a sötétbe, a hol fogamzottak, s felséges melegétől az ereimet dermesztő hideg eloszlott. Uj meg uj tápanyagot hordtam a tüzre, s nem birtam eltelni a füst, láng és pattogó szikrák látásával. Oda ültem erdei tüzhelyemhez s azon gondolkozám, miként bontakozzam ki e helyzetből, melyben, — azt beláttam, — sokáig nem maradhatok. Végre kulcsára véltem lelni. Meg kell kisérlenem oly helyen az áthajózást, mely rendes közlekedési pontul szolgál, s melyet én eddig óvatosan mellőztem. Álöltözetet kelle használnom, különben okvetlen felismernek. A legnagyobb nehézség volt alkalmas öltözetet megszerezhetni, de egy jó ötlet itt is segélyemre jött. A hajós kamrájában, hol a mult éjt töltém, egy teljes hajós öltözetet láttam felakasztva, talán eladja a szives öreg nő. Ha ez álöltözetben a szigetről távozhatom s éjjel a mecklenburgi határt elérem, a véletlen ismét gondoskodik a jövőről.

(Folyt. követ.)

Csávolszky Lajos.

tartományban: igy Herczegovinában és Boszniában is, azt visszautasitják. Ezen gyakorlati intézkedés által kell segiteni.

Az 1856-ki Hatti-Humayum is már azt mondja, hogy az adók bérbeadásának rendszerével a porta a lehetőleg felhagy. Ennek daczára az ma is alkalmaztatik, minek folytán a sürgöny azt követeli, hogy a porta jogilag és tényleg szüntesse ezt meg Boszniában és Herczegovinában.

A tartományok a felett panaszkodnak, hogy a központi kormány javára kizsákmányoltatnak. A sürgöny azt követeli, hogy csak az indirek adók fordittassanak a birodalom számára; a direct-adókból pedig Bosznia és Herczegovina belszükségletei fedeztessenek s e felett választott bizottság őrködjék, a melyről alantabb lesz szó.

Az agrarius viszályok a tartományokban állandók, minek oka az is, hogy földbirtokosok a törökök; a földmivelőnép pedig keresztény. A sürgöny ennek folytán ajánlja, hogy az állam a birtokában levő óriási javakból adjon el egyes, most nem müvelt parcellákat, jutányos föltételek mellett a parasztsagnak, hogy az földbirtokra szert tehessen.

Ha mindezen intézkedések végrehajtása — ugymond a sürgöny — a tartományi kormányokra bizatnék, nem sikerülne a közbizodalmatlanságot legyőzni. E czélra tehát az ország notabilitásaiból, fele részben keresztények s fele részben törökökből álló, a lakosság által választott bizottságot kellene alakitani, a porta által meghatározandó modalitások mellett.

A sürgöny ezután szószerint igy folytatja:

„Ezekben részleteztem azon pontokat, melyeknek alkalmazása volna szükséges a fellázadt tartományokban arra nézve, hogy a béke helyreállitása iránt alapos lehessen a remény. Ezek a következőkben foglalhatók össze: teljes és tökéletes vallásszabadság; az adók bérbeadásának mellőzése; oly törvény alkotása, mely biztositja azt, hogy a boszniai és herczegovinai egyenes adók jövedelme a deczember 12-ki fermán értelmében alakitandó közegek felügyelete alatt ezen tartományok javára és érdekében használtatik fel; egy keresztények és muzulmanokból egyenlő számban alakitandó bizottság szervezése, melynek feladata volna arra ügyelni, hogy a hatalmak által javasolt, s az okt. 2-ki iradeban, valamint a decz. 12-ki fermánban foglalt reformok végrehajtatnak; végre a nép anyagi létének javitása. Az első pontban foglaltak rögtön életbeléptethetők és életbeléptetendők volnának a magas porta által; az ötödik fokozatosan, de rögtön, mihelyt arra a lehetőség megvan.

Ha függetlenül azon feltételektől, melyeket mi a leglényegesebbeknek tekintünk, Bosznia és Herczegovina a következő reformokban, melyek a legutóbbi fermanban jelezve voltak, részesittetik, ha kapni fog: egy tartományi tanácsot és törvényszékeket, melyek tagjai a lakosok által szabadon választatnak; ha kimondatik a birák elmozdithatlansága, a polgári igazságszolgáltatás, a személyes szabadság, a bántalmazások elleni biztositék, a rendőrség szervezetének átalakitása,mely annyi panaszra adott okot; a közmunkák körüli visszaélések megszüntetése; a katonai szolgálattól való mentesség dijának igazságos mérvü leszállitása, a tulajdonjog tekintetében adandó biztositékok, ha mindezen reformok, melyek tekintetében nyilatkozatot kérünk a portától, hogy azt ünnepélyesen tudomásul vehessük, életbe fognak lépni a fellázadt tartományokban, melyek a ferman szövege szerint nem rögtön lettek volna életbeléptetendők, akkor remélhető lenne, hogy a béke vissza fog térni az elpusztitott tartományokban.

Végzem. Az októher 2-iki irade s a deczember 12-iki ferman határozatlan igéretei a reményeket csak felkelthették, a nélkül, hogy a népet meg is nyugtathatták volna. Másrészről megjegyzendő,hogy a török fegyvereknek nem sikerült a lázadásnak véget vetni. A tél folytán némi szünet állott be a csatatéren. A tavasz a lázadást ujolag fel fogja szitani. Azon meggyőződés van elterjedve a törökországi kereszténység körében, hogy a tavasz uj elemekkel fogja szaporitani a felkelést, s hogy azt erősiteni fogja Kreta és Bulgaria. Bármiként álljon azonban a dolog, annyi mindenesetre előrelátható, hogy Szerbia és Montenegro kormányai, melyek eddig nem minden erőmegfeszités nélkül tudták magukat a mozgalom körén kivül tartani, azon esetre nem lesznek képesek az uralkodó áramlatnak ellentállani s már most is az ország közvéleményének és az eseményeknek nyomása alatt azon gondolattal látszanak lassankint megbarátkozni, hogy a hó olvadásával egyidejüleg részt vegyenek a harczban.

A dolgok ilyetén állásában a hatalmak azon kisérlete, hogy az általános béke érdekében a lehető bonyodalmak kikerültessenek, rendkivül nehéznek tünik fel. Az osztrák-magyar monarchia és a másik két császári hatalom közös és barátságos értekezletek folytán azon meggyőződésre jutottak, hogy ha arra kellene szoritkozni, hogy a legutóbbi fermanban jelzett reformtervek hozzák létre a kivánt eredményt — oly tervek levén ezek, melyek ezen kivül a porta nézete szerint nem haladéktalanul volnának alkalmazandók a fellázadt tartományokban, — egészen más eredmény jönne létre, mint az, melyet mindenki kiván, vagyis a bonyodalom a tél vége felé sokkal nagyobb mérveket fogna ölteni.

A három hatalom ennélfogva azon meggyőződésre jutott, hogy csak azon eszköz nyujt kilátást sikerre, ha a hatalmak közös nyilatkozatuk által határozottan kijelentik azon akaratukat, hogy megakadályozzanak oly mozgalmat, mely az egész keletet elboritani fenyegeti.

Ezen czélt azonban nem érné el oly felszólitás, mely a fejedelmi kormányokhoz és a szultán keresztény alattvalóihoz intéztetnék. Hogy a kezdeményezett, magában véve is nehéz rendszabály sikeres legyen, mellőzhetlenül szükséges, hogy a hatalmak világos, megtámadhatlan és gyakorlati reformokra hivatkozhassanak, melyek kiválólag alkalmasak arra, hogy Herczegovina és Bosznia helyzetét megjavitsák, vagyis egy szóval, hogy közvetitésökben tényekre és nem tervekre támaszkodhassanak,

Csupán igy képesek a hatalmak békés tanácsaiknak a kellő nyomatékot adni.

Van még ezenkivül egy igen nagy nehézség, talán a létezők között a legnagyobb, melyet minden áron mellőzni kell. E nehézség azon mélyen meggyökerezett bizalmatlanságban áll, melylyel a porta igéretei a keresztényeknél találkoznak. Ezen bizalmatlanság főoka abban fekszik, hogy a szultán utolsó fermanjában foglalt javaslatok közül több már a régibb Hatti Sheriffekben igértetett, a nélkül, hogy a keresztények helyzete észrevehetőleg javult volna.

Meliőzhetlenül szükségesnek tartják e mellett a cabinetek azt is, hogy a szultán kormánya egy hivatalos közleményben erősitse meg az okt. 2-ki iradéban és a decz. 12-ki fermanban az egész birodalomra vonatkozólag nyilvánitott czélzatait, s hogy egyuttal azon pontok elfogadását kijelentse a hatalmaknak, mely pontok különösen a fellázadt tartományokban a béke helyreállitását czélozzák.

A keresztények ezen eszköz által kétségkivül nem kapnának oly biztositékot, melyet e pillanatban kivánni látszanak, de aránylag megnyugvást találhatnának azon tényben, hogy az octroyalt reformokat a hatalmak mellőzhetlenül szükségeseknek tartják, s hogy a porta Európával szemben azon kötelezettséget vállalja magára, hogy azokat végrehajtja.

Excellentiád megbizatik azon nézetet, mely a

ménye, a .... kormány tudomására juttatni, s annak közremüködését a béke helyreállitására vonatkozó törekvésünkben kikérni.

Ha, mint reménylem, a .... kormány nézetei a mienkével találkoznak, azt javasolnók a porta méltóságára és függetlenségére való tekintettel, hogy javaslatainkat ne collectiv-jegyzékben nyujtsuk át a portának, hanem csupán arra szoritkoznánk, hogy javaslatainkat közösen és egyformán juttassuk a porta tudomására.

Méltóztassék ezen sürgönyt a külügyminiszter urnak felolvasni, s arról neki másolatot adni, s én igen megköszönném, ha ön lehetőleg rövid idő alatt értesitene engem arról, minő benyomást tett az reá.

Fogadja stb. Andrássy.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése február 7-én.

Elnök: Ghyczy Kálmán. — A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Simonyi Lajos b., Perczel Béla, Trefort Ágoston, Szende Béla.

Az ülés d. e. 10 órakor megnyittatván, a mult ülés jkönyve hitelesittetik.

Elnök: Deák Ferencznek temetése a tisztelt ház határozata szerint folyó hó 3-án ő felségeik képviselőinek s az uralkodóház Budapesten szék lő tagjainak jelenlétében a főrendiház és képviselőháznak, a miniszteriumoknak, az osztrák birodalmi tanács küldötteinek, a külhatalmasságok itt levő consulainak, a csász. királyi katonai és m. kir. honvédtiszti karnak, Budapest fővárosa, a budapesti központi hatóságok, biróságok, nyilvános intézetek képviselőinek s az ország minden részéből nagy számmal ideérkezett törvényhatósági küldöttségek, ugy szinte számos egyéb intézetek, egyletek, társulatok, testületek és községek küldötteinek s ugy a fővárosból, mint a vidékről összesereglett sok ezer főre menő nagy közönségnek bánatos részvétével, a bibornok herczeg-primás, illetőleg Samassa József egri érsek által fényes egyházi segédlettel végzett egyházi szertartás mellett a legjobb rendben végbe ment és f. hó 5-én a gyász istenitisztelet is hasonló kegyeletes részvéttel megtartatott.

A bizottság, mely az országgyülés két háza által ezen végtisztelet tétel szertartásának rendezésére kiküldve volt, épen ezen oly sok oldalról jelentkezett fájdalomteljes részvétnyilatkozatoknál fogva, melyeket kellően méltányolni kötelességének ismeri nem lévén azon helyzetben, hogy a reá bizottaknak mikor miként teljesitéséről részletes jelentését ma már megtehesse, én tartottam kötelességemnek a t. háznak a történtekről ezen előzetes jelentést tenni, azon hozzátétellel, hogy a bizottság maga is emlitett jelentését legközelebb beterjesztendi, és kérem a t. házat, hogy addig is ezen jelentésemet tudomásul venni méltóztassék. (Átalános helyeslés.)

Elnök bemutatja ezutén Liptó és Barsmegye feliratát az 1875. évi X. t. cz. módositása, — Tolnamegyéét Ungmegyéét és Kecskemét városáét a nemzeti jegybank és önálló vámterület felállitása iránt, — Arad sz. kir. városét az 1870 42. t. cz.-ben a legtöbb adót fizető bizottsági tagok iránt tett intézkedés megváltoztatása, — Kővárvidék közönsége a magyar kisbirtokosok országos földhitel-egyesületét létesitő bizottsá ának 00,000 frtnyi államdotatióban leendő részesitése, — Budapest fővárosét a közegészségügy rendezéséről előterjesztett törvényjavaslatra vonatkozó nézeteinek figyelembevétele, — Szenicze kerület több választójának kérvényét Torontáli Ferencz megválasztott országos képviselő megbizásának — összeférhetlenség miatti — megszüntetése, a kecskeméti és kolosvári iparegyesületekét az önálló vámterület és magyar nemzeti bank felállitása iránt, — Tordav megyében fekvő Mező-Kapus birtokosságáét, Mező-Kapus helység Marosmegyéhez kapcsoltatása tárgyában.

Ezután kéri elnök a házat, hatalmazza fel az elnökséget, hogy a néhai Deák Ferencz képviselő helyett eszközlendő uj választás végett Budapest fővárosa központi bizottmányát utasitsa. Az elnökség erre felhatalmaztatik. — Jelenti továbbá, hogy Hollán Ernő helyett, ki képviselői állásáról lemondott, a véderő bizottságba egy tag lesz választandó. — A választás jövő csütörtökön lesz, végül tudatja, hogy Vécsey Tamás Torontálmegye nagy szt.-miklósi képviselőnek, ugyszintén Justh Sándor Turóczmegye szucsányi képviselőnek megválasztásától a szabályszerüleg fentartott 30 nap már letelvén, mindketten végleg igazolt képviselőknek jelentetnek ki. — Ezek után bemutatja az elnöki előterjesztést mindazon interpellatiók, inditványok, határozati és törvényjavaslatok, valamint miniszteri és egyéb előterjesztésekről, melyek ezen országgyülés folyamán a képviselőház elé kerültek és elintézetlenül maradtak.

Bakcsi Ferencz előadó, bemutatja a kérvényi bizottságban letárgyalt kérvények tizedik sorjegyzékét.

Péchy Tamás közmunka és közlek. miniszter három törvényjavaslatot terjeszt be. 1) az állami biztositást élvező vaspályák által az 1875-iki XLI. t. cz. 2. §. alapján kibocsátandó kölcsönről. 2) az 1870. XXXII. t. czikkel engedélyezett bánréve-nádasdi vasut engedély okmánya némely szakaszainak módositásáról, illetőleg kiegészitéséről. 3) a nagyszombat-szeredi lóvonatu vasutnak gőzmozdonyuvá leendő átalakitásáról.

Perczel Béla igazságügyminiszter bejelenti a háznak, hogy Ragályi Nándor által a kir. kisebb haszonvételek megszüntetése tárgyában hozzá intézett interpellatióra a holnapi ülésben fog válaszolni.

Napirenden van a pénzügyi bizottság jelentése a **dohány jövedék** iránti törvények és szabályok némely intézkedésének módositásáról szóló törvényjavaslat tárgyában. — Miután a tárgyalás a minap a 3. §-nál akadt fen, felolvastatik a 3. §. s az arra nézve Hollósy Károly által beadott módositás és Madarász József elleninditványa.

Bereczky Sándor elismeri azt, hogy a törvényhozásnak legfontosabb kötelessége az állam költségeit, még a polgárok megterheltetésével is, megszavazni. — De van még egy másik kötelessége is, melyet hasonlóképen ismernie kell, és ez az, hogy óvakodnia kell a polgároknak szükségnélküli megterheltetésétől. — Miután pedig a törvényhozás már gondoskodott az évi költségek fedezéséről, szónok nem fogadja el a törvényjavaslatot és pártolja Hollósy Károly módositását.

Kende Péter szintén nem fogadhatja el a jelen §-t ezen alakjában, nem pedig azért, mert a miniszter azon czélt, melyet ezen §. által kitüzött, elérni nem fogja. — Figyelemmel olvasta el azon indokolást, melylyel a miniszter ezen §-t kiséri s ugy találta, hogy nem annyira az államnak közvetlen hasznát, mint inkább a csempészet megakadályozását tartotta szem előtt. — A miniszter azon téves meggyőződésben él, hogy a saját használatra való dohánytermelés előmozditja a csempészetet és hogy azért annak eltörlése szükséges, de a saját használatra való dohánytermelésnek eltörlését ez idő szerint nem találja czélszerünek és azért kerülő uton akarja ezen czélját elérni és pedig azáltal, hogy oly magasra emeli ezen engedély diját, hogy ez által mintegy lehetetlenné tegye továbbra a saját használatra való dohánynak termelését. Részéről a miniszter ezen eljárását a kormányhoz méltónak nem találja.

De politikai indokokból sem fogadhatja el a miniszter javaslatát, nem pedig azért, mert utójára is akkor, midőn a nép terhét minden lépten nyomon emeljük, nem találja czélszerünek, hogy azon gondolkozzunk, miképen osszuk meg a népet még azon csekély élvezettől is, melyet neki a törvény — bár elég drágán megenged. (Helyeslés a baloldalon.) És épen azért, mert ezekre figyelemmel van, nem fogadhatja el ezen §-t, hanem hozzájárul Hollósy

Nagy György egyike a legkiállhatatlanabb mamelukkoknak a kormány iránti buzgalmában annyira ment, hogy absurdumokkal vélte támogathatni a javaslatot. Beszéde, melyet a ház többsége részéről zaj, kaczaj és ellenmondás fogadott, nem érdemes a közlésre.

Bethlen András gróf szerint nemzetgazdasági viszonyaink gyökeres javulásának egyedüli föltétele az önálló magyar vámterület felállitása. A kérdéses paragraphust nem fogadja el.

Boér Antal ellenszenves alak lévén az egész házban, de átalános lévén a meggyőződés is, misze rint okos dolgot nem képes mondani, rövid felszólalása minden figyelmen kivül maradt.

Mocsáry Lájos egy talpra esett megjegyzést téve Nagy György állitásaira a ház figyelmét felhivta ezen dolognak egy oldalára, mely eddig a házban még egyátalában alig emlittetett meg. Ez a határőrvidék ügye. — E szakasznak második alineája a határőrvidéki viszonyokról szól. Az eddigi határőrvidéken 3 kategoriába voltak osztva a lakosok a dohányültetési engedélyek tekintetében a saját használatra nézve. Az egyik kategoria nem fizetett többet négyszögölenkint mint 1 és három negyed krt, a másik — és ez képezte a lakosság legnagyobb részét — 3 egy fél krt. Volt továbbá még egy kategoria, de ebben igen csekély számu lakosság foglaltatott, mely 21 krt fizetett. Jelenleg a miniszter azt javasolja, hogy mindezek valamenynyien, — kivéve egyedül azon keveseket, kiknél még rokkantak vannak — fizessenek 20 krt, annyit, a mennyit most Magyarország többi lakosai fizetnek. Szóló nézete szerint ez igen nagyfontosságu és politikai horderejü kérdés. Ez annyit jelent, mint hogy az ország azon része, mely az előtt a határőrvidéket képezte, essék el azon nagy előnytől, miszerint eddig igen olcsón termelhette magának, aránylag az ország többi reszeihez, a dohányt. Hogy mi hatása volt ennek az ottani dohánytermelésre, bizonyitják a miniszter törvényjavaslatához csatolt kimutatások. Mig t. i. Magyarország összes többi részeiben 20 krmellett nem volt dohánynyal beültetve több mint 404 katastralis hold, addig azon aránylag kis területen, a határvidéken ugyanezen területnek a fele t. i. 208 katastralis hold volt dohánynyal beültetve. Látszik ebből, hogy olcsóbb ár mily roppant befolyással van arra, hogy valjon valaki saját használatra ültessen dohányt vagy nem. És épen igy volt ez a határőrvidéken is; azok, akik négyszögölenkint 21 krt voltak kénytelenek fizetni, mindössze 625 négyszög ölet ültettek be dohánynyal, a miből világosan kitetszik az, hogy ha most a határőrvidéken fel fog emeltetni az engedély dij, akkor ott a dohánytermelés igen nagy mérvben fog csökkenni. S most már micsoda befolyása lesz ezen körülménynek, a melyet szónok a kimutatásokból merit, azon számitására a miniszternek, hogy azt mondja, hogy jelenleg csak a volt határőrvidéken, a kincstár ezen olcsóbb engedélydijak folytán 122.000 frttal röviditetett meg? A megröviditésre szóló mellékesen megjegyezi, hogy ezen kitétel helytelenül van itt alkalmazva, mert a kincstárnak megröviditéséről csak akkor lehet szó, hogy ha a mostani intézkedés következtében elesnék egy oly előnytől, melyet eddig élvezett. Erről pedig nem lehet szó, s igy annak a neve nem is lehet, megröviditès, sem pedig — mint Nagy György elnevezé — megkárositás.

Azok után — igy folytatja szóló beszédét — miket bátor voltam a kimutatásból meritett indokok alapján felhozni, bátran következtethetjük azt, hogy az a mit a miniszter ur ezen rendszabály behozatala utján netalán nyerni fog, egyáltalában nem fogná megütni azt az előirányzott 122.000 ftot, mert bizonyos, hogy a felemelt dijak következtében az emberek megszünnének a dohányt termeszteni, ugy legalább fele, vagy talán annyi sem, hanem aránylag az ottani föld kiterjedését a Magyarországon beültetett holdakhoz, legfeljebb egy negyed része fog beültettetni s igy mi volna a kincstár jövedelme, melyet ez uton nyerhet? Körülbelül 30,000 forint. Erről van tehát szó s most az a kérdés t. ház, hogy mi volna az ára ennek a 30,000 frt nyereménynek?

Nem egyéb mint az, hogy oly elkeseredést szülne a volt határőrvidék egész területén, melynek következései kiszámithatlanok. Tudjuk azt jól t. ház, hogy a dohánytermelés megnehezitése és a dohányzás megdrágitása volt a Bachrendszer által reánk jutott áldások leggyülöletesebbike. A nép szivesebben eltür sulyosabb megadóztatást, minthogy ezen élvezetében gátoltassék. Valahányszor kezébe veszi a szegény ember a dohány zacskót, mindanynyiszor czifra átkokat mond azokra, kik a dohánymonopoliumot behozták. Ez a kincstárra nézve aránylag sokkal csekélyebb jövedelmi forrás roszabb vért csinál, mint más terhesebb adó, annyira, hogy fájdalom, de én aként ismerem a körülményeket, hogy a trafikkérdés a nép egy bizonyos részére, és különösen a volt határőrvidéki nép nagy részére sokkal fontosabb kérdés, mint valamennyi közjogi kérdés összevéve; és ha azt a kérdést állitjuk a nép elébe, hogy parlamentaris kormányt akar-e trafikával, vagy absolutismust szabad dohánynyal: nagyon félek tőle, hogy utóbbit az választaná. (Mozgás a középen.)

A mi különösen a volt határőrvidéki lakosságot illeti, valljuk meg az igazat, ennek a visszacsatlás által még igen kevés előnyöket adtunk. Részesitettük nagy adókban; részesitettük a törvénykezési eljárásban, a mely szerint már annyira megy nálunk a dolog, hogy az igazságszolgáltatás luxuscikké kezd válni, melyet csak a vagyonosabbak képesek megszerezni; részesit ttük a pénzügyi és hitelviszonyok azon következményeiben, hogy a nép az uzsorával szemben teljesen védtelen és most vegyük el tőlük az olcsó dohányt, azt az előnyt, melyben eddig részesültek? (Helyeslés a baloldalon.)

Méltóztassék elképzelni, mi lesz a következés, miként fogja összehasonlitani az ottani nép a mostani állapotot a korábbival, mikor még nem volt felszabaditva. Azt hiszem ezen összehasonlitás ránk nézve rosz következésü lesz (Helyeslés a baloldalon.)

A mint bátor voltam már kijelenteni ezt a kérdést nagy fontosságu politikai kérdésnek tartom, a mely teljes mértékben megérdemli a tisztelt ház figyelmét, és én megvallom, előttem megfoghatlan az a politika, mely oly csekély financialis előnyökért 30,000 forintért oly nagy dolgokat képes koczkára tenni; ily csekély előnyökért képes a legalkalmasabb tápanyagot adni az izgatóknak, a nemzetiségi agitátoroknak és az ezeknél sokkal veszélyesebb izgatóknak, kiknek faja korántsem veszett ki. És ez ép most történik, midőn mi ugy látszik elfogadott keleti politikánk következtében beláthatlan bonyodalmaknak nézhetünk elébe. Ha bekövetkezik az actió e tekintetben, akkor kész az antagonismus a volt határőrvidék lakosai és a többi lakosok közt. Azokat a fajrokonság és a rokonszenv ellenkező actióba fogja vezetni, mint a milyen irányban óhajtunk mi haladni. És ezen meglevő s a dolog természetében fekvő antagonismust nem fogják-e azok, kik ellenünk izgatnak, lángra lobbanthatni. (Helyeslés a baloldalon.)

Azon egyedüli ürügy, mely talán ezen eljárásra vezethetne azon igen csekély és nézetem szerint szót sem érdemlő fiinancialis előnyön kivül, az lehet, hogy nem járja, hogy egy és ugyanazon ország területén, a terhek viselése tekintetében különböző eljárás, különböző állapot legyen. De kérem alásan az igen tisztelt pénzügyminiszter ur sem változtatja meg ezen dolgot tökéletesen, mert ő is azt mondja, hogy Magyarországon fizessenek 40 krt a volt határőrvidéken 20 krt és igy tehát ő az egyenlőséget nem állitja helyre.

Egyébiránt van annak más módja, miként le-

meg a dohány-monopoliumot és állitsuk fel a vámsorompókat, csinálják meg a szerződést ugy, — hogy az országnak szabadon lehessen a jövedékekre nézve intézkedni, akkor elmulik ezen baj. (Helyeslés a baloldalon.) És én nem akarok lemondani azon reményről, hogy az ország rövid idő alatt t. i. a vám és kereskedelmi szerződés lejártával és annak uj alapokon való megkötésével birtokába fog jönni ezen jognak s akkor, ha fenáll ezen disparitás ez ország különböző lakosaira nézve, az rövid ideig fog tartani. Azon nagy érdekek nem koczkáztatása miatt ezt az egyenlőtlenséget igen könnyen eltürhetjük azon rövid időre.

Én mindezek után előre is kijelentve, hogy bátor leszek a szavazásra nézve azt kérni, hogy ezen § különböző bekezdései, mint a melyek külön dolgokat tartalmaznak, külön bocsátassanak szavazás alá, ezen második és harmadik bekezdésre nézve azon javaslatokat vagyok bátor előterjeszteni, (Halljuk!) hogy a második és harmadik bekezdések, mint a melyek a volt határvidékről szólanak, hagyassanak ki és a volt határőrvidékre mondassék ki, hogy a volt határőrvidéki területen az eddigi gyakorlat fentartatik. (Élénk helyeslés.)

Luka Lajos elismeri, hogy a monopolium oly népszerütlen, hogy azt megszüntetni kellene. Ő sem lenne tehát annak megszüntetése ellen, ha lehetne módot találni arra, hogy az államot a károsodástól megóvjuk, most azonban határozottan azt mondja, hogy a törvényjavaslatban foglalt módositás szükséges s azt elfogadja.

Mocsáry Géza előtte szólott képviselő véleményét nem osztja, mert ő már ezen törvényjavaslatnak szövegezésében is igen lényeges forma hibát lát. Ennélfogva a törvényjavaslatot nem fogadja el s a maga részéről egy uj módositványt nyujt be, mely igy hangzik: Módositvány a dohányjövedék iránti törvény és szabályok némely intézkedéseinek 3. §-a 1-ső kikezdéséhez. A saját használatra való termelésre engedélyezett minden □ méter után az 1868. XII. t. cz. 7-ik §-ában megállapitott felügyeleti illeték fentartása mellett fogyasztási illetékül ezenkivül 5.56 krajczár fizettetik."

Ferdinándy István szerint nem volna méltányos a szegény földnépére, melyre mindig nagyobb és nagyobb adót vetünk ki és mely eddig kárpótlásul nagyon keveset kapott, ha őt a trafikába tereljük, mert ha 40 krt vetünk ki egy négyszög ölre, eddigi termeléséhez képest 9 frtot kellend fizetnie s akkor csakugyan elérjük azt, hogy a nép nem termelhet dohányt. Ha pedig ezt el akarjuk érni, mondjuk ki nyiltan és ne kerülgessük álutakon hogy a saját használatra való termelést beszüntetjük. De mivel ő ezt nem óhajtja, pártolja Mocsáry Géza módositványát.

Széll Kálmán pénzügyminiszter kétségbevonhatlannak tartja, hogy midőn a dohányjövedéket minden kellemetlenségei daczára fenn kell tartani, akkor azt ugy kell fentartani, hogy meghozza mind azon jövedelmet, melyet daczára annak, hogy termelő ország vagyunk, meghozhat. Ezen §-nak pedig czélja nem egyéb. Ezen §-t ő két szempontból hozta — ugymond — javaslatba. Az egyik az, mert azt hiszi, hogy a saját használatra való termelés már általában magában véve a dohányjövedék természetétől bizonyos kivételt képez; mert megengedi, hogy az ország lakói saját szükségleteinket az általuk mivelt földön termelt dohányból fedezzék. És midőn a törvény ezt megengedi, azt hiszi a miniszter, hogy egészen jogosult azon okoskodás, mely őt vezette a törvényjavaslat e §-ának szerkesztésénél, hogy midőn a törvény ezen kedvezményben részesiti a saját használatra való termelőt, fizesse meg ezen termelő legalább azon hasznot, mely hasznot ő az államkincstárnak különben adna, ha nem saját termésü dohányt szina, hanem a dohányt a tőzsdéről vásárolná. A másik szempont pedig az, hogy ezen szakasz, ha nem is fogja megszüntetni, de minden esetre szükebb körre fogja szoritani a csempészkedést és hatályosabbá fogja tenni az ellenőrzést.

Mocsáry Lajos azon megegyezésére, hogy ha a nép választhatna parlamentarismus közt trafikkal, és parlamentarismust elejtve, a trafikot is elejtve: azt jegyzi meg, hogy meggyőződése szerint az a nép, melyet felvilágositanak aziránt, hogy azok a garasok és krajczárok, melyeket a kincstárnak a dohányjövedék által fizet azon államnak fentartására szolgálnak, melyek jótéteményeiben részesül; az a nép azon axiomát még felállitani sem fogja engedni és bizonyára nem fog átkokat szórni a tőzsdére és a dohányra, a melyet onnan vesz. — A mi a határőrvidéket illeti, meg van győződve, hogy azon országrész már is érzi a polgárositásnak és az anyaországhoz lett tettleges csatoltatásnak áldásait és nem abban fogja keresni saját érdekeinek kielégitését, hogy azon különállás, mely ott az adózás tekintetében eddig fönállott mindörökre fenmaradjon, hanem látván, hogy a törvényhozás őt saját különleges viszonyainak tekintetbe vétele mellett a közczél szempontjával arányos, igazságos mérvben a közadózásban belevonja, a félre nem vezetett országrész józan felfogásától elvárja, hogy ez ellen remonstralni nem fog. — Ajánlja a 3-ik §. elfogadását.

Simonyi Ernő megjegyzi, hogy a pénzügyminiszter azon felállitott elve, hogy a mennyivel fokozzuk a dohányjövedék jövedelmét, annyival apaszthatjuk az egyenes adók terheit, oly eredmény, melyet elérni igen kivánatos dolog volna, hanem ő kötve hiszi, hogy a mód, melyet a miniszter e czél elérésére választott, olyan lenne, melylyel ezt elérjük. Szónok megvallja, hogy azon reménységet, hogy ezen rendszabály a csempészkedést, ha nem is megszüntetni, de legalább nagy mértékben alá fogja szállitani fogja,egyátalában nem ismerheti el alaposnak. Nem azért, mert az egész vilagon az eddigi tapasztalás azt mutatja, hogy a csempészet mindig növekedett ott, a hol az áruczikk ára felemeltetett.

Mihelyt az árat emelik, praemiumot adnak a csempésznek. Tehát nem hogy elérni fogná a miniszter azt, hogy a csempészet csökkentenék, sőt még a csempészkedést fogja fokozni. A csempészetnek csökkenését a miniszter az által reméli elérhetni, mert az az egyedüli mód, hogy ezentul kevesebben fognak saját használatra termelni. De ha ez volna az egyedüli orvoslat, a mely a csempészet megakadályozására szolgálhat, akkor sokkal helyesebb lett volna azt mondani, hogy egyáltalában betiltja a saját használatra való termelést, mert ha egyáltalán betiltjak azt, a mit a miniszter a csempészet fő forrásának tart, akkor leginkább reményheti; hogy meg fogja akadályozhatni; — de ha csak a dijakat fokozzák érette, a 20 krajczár helyett 40 kr, ha fog kerülni egy font dohány akkor csak 20 krnyi praemiumot adnak a csempésznek, annyival többet fog az nyerni minden eyyes dohány csempészetnél.

Szónok megengedi, hogy a csempészet nagyon csonkitja a monopolium jövedelmeit. Mert ha más országok jövedelmeit vesszük tekintetbe, az aránylag sokkal nagyobb, mint a milyen nálunk. Hanem hogy ezen a uton akadályoztassék meg a csempészet főoka, ezt a miniszternek nem sikerült bebizonyitani. Ez állitás, egyeben, mint puszta feltevésen nem alapszik.

Azt mondják, hogy voltak esetek, midőn egyik másik azt mondta, hogy az saját használatára termelt dohányból való, a midőn nem volt valószinü, hogy oly sokáig tarthatta volna magánál. De hiszen némely ember sajátságosan jár el a maga dohányával. Meglehet, hogy addig az ideig, mig ezt visszatartotta, érlelte és régibb állapotban akarta

Szónok megengedi, hogy nagy a csempészet, hanem ugy van értesülve, mert keveset foglalkozik a dohány termeléssel s átalában a termelési viszonyokkal, de ugy van értesülve, hogy csempészet üzetik azon dohánynyal, mely az állam részére termeltetik. Az állam nem képes elegendőképen ellenőrizni a termelőt és miután nem ad érte jó árat, ha jutányosabban adhatja el a termelő, akkor el is adja. Itt van a csempészetnek forrása, de ez nézete szerint ezen mód által nem lesz megakadályozva.

A mi a határőrvidéket illeti, a miniszter némi vigasztalást nyujt nekik az által, hogy ők csak 20 krajczárt fizetnek egy font dohányért, holott Magyarországon 40 krt fognak fizetni. Hiszen az a vigasztalás, hogy a másik ország meg roszabb sorsban részesül, az a vigasztalás igen is meg van nekik de rájuk nézve, a kik eddig csak 3 és fél krt fizettek az hogy most 20 krt fognak fizetni, igen csekély vigasztalás. Ha más módja nincs a miniszternek a kedélyeket a határővidéken lecsillapitani, ezen módon az által, hogy nem 40, hanem 20 krt fognak fizetni, nem fog neki sikerülni.

Azt mondja a miniszter, hogy a kik az állam részére dohányt termelnek, azok egy fontot termelnek egy négyszög ölön, de a kik magán használatra termelnek, midőn ez jobban mivelt föld azoknak másfél fontos kellene termelniök. Ez megint csak feltevés; mert az állam részére nem azért termelik a dohányt, hogy azt drágábban adhassák el, hogy finomságának minősége szerint jutalmaztassanak, hanem hogy minél nagyobb mennyiséget adhassanak át; tehát azon termelő, ki az állam részére termel az van épen hivatva arra, nézni, hogy a mennyiség legyen nagyobb; az a termelő pedig, a ki magán használatra termel, a minőségre tekinthet, és nem gondol arra, hogy sokat termeljen, hanem hogy minél jobb legyen a dohány.

A fő argumentum, mely a miniszter törvényjavaslatában foglaltatik, az, hogy a kincstár kárt szenved az által, hogy van, a ki 20 krért kap dohányt, miután ha jól tudja, a legolcsóbb kincstári dohány 40 kr. — Szónok midőn felszólalt a mult alkalommal, kimutatta számitással, hogy átalánosan a kincstár nem csinál 20 kr. hasznot azon 100 ezer hold földből, melyben számára dohányt termelnek, tehát nem károsodhatik ha valaki 20 krért veszi a dohányt, azután nagy fallácia azt gondolni, hogy ha 40 krért adják a dohányt, ugyanannyi fog elkelni, mintha 20-ért adják. A miniszter azt mondja, hogy az államkincstár 129,000 frttal károsodik és ezt ő ezután hiszi megtériteni. Szónok nem hiszi, hogy a miniszter ezt higyje, (Derültség) mert az által, hogy a termelők kevesbednek, csökkenni fog a jövedelem és különben is mindazon jövedelem, a mi ezen magán használatra termelt dohányból háramlik a kincstárra, meghatározhatlan quotája a monopolium összes jövedelmének. Midőn 27 millióról van szó, 100,000 frttal több vagy kevesebb nem tesz különbséget. A jövedelmet emelni az által, hogy az árakat emeljük, szónok megvallja, hogy ez megforditott rendszere mindazon tapasztalatoknak, melyek eddig a közgazdaság terén tétettek.

A csempészetet, mint előbb mondá, nem fogja megakadályoztatni, mert praemiumot tüz ki a csempészetre, Magyarországon rosz vért fog csinálni, sok boszantásra fog alkalmat szolgáltatni és a volt határőrvidéken még nagyobb ellenszenvet fog szülni, ugy hogy megvallja, nem tudja, mik lehetnek a miniszter indokai, hogy akkor is, mikor látja, hogy nagy ellenszenv mutatkozik ez iránt a ház minden oldalán, mikor az állam részére ezen intézkedésből semmi kézzel fogható haszon nem mutatkozik, miért ragaszkodik e §. megtartásához.

Megvallja azok után, a mik a vita folyamán fölmerültek, és higadtan megfontolva mindazt, a mit a miniszter indokolásában és beszédében elmondott, nem látja, hogy valami oly nyereség származnék belőle, melyért érdemes volna oly rendszert életbe léptetni, mely a népnek oly nagy részénél határozott ellenszenvvel találkozik. — Ennélfogva tehát szónok a 3-dik §-t el nem fogadja és ámbár tudja, hogy a miniszter valószinüleg nem fog sokat hajtani rá, — mégis azt mondja, hogy a leghelyesebb eljárás az volna, ha a miniszter ezen §-t vissza fogná vonni. (Helyeslés.)

Széll Kálmán pénzügyminiszter azon ellenvetésre, hogy nem lévén a métermértékről szóló törvény értelmében törvényesitett mérték szerint kifejezve a földterület ezen §-ban már ezen szempontból sem lenne elfogadható ezen szakasz, hivatkozik az 1874. évi 8-dik törvényczikk 18. §-ára, mely azt mondja, hogy a földterület mennyisége a jogügyleteknél és minden magánjogi ügyiratokban a meghatározott időn tul is azon mérték szerint fejezendő ki, mint az előtt.

Elnök ezután felteszi a kérdést: elfogadja-e a ház a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat 3-dik §-ának első bekezdését igen vagy nem? — Több tag névszerinti szavazást kérvén 442 igazolt képviselő közül igennel szavazott 151, nemmel 122. elnök nem szavazott, távol volt 168. E szerint a ház a 3-dik §-nak első bekezdését a pénzügybizottság szövegezése szerint elfogadta. — Következett a szavazás a 3-ik §-nak 2. és 3. bekezdésére, melynek ellenében Mocsáry Géza adott be módositványt. — A ház többsége a 3-dik §-nak 2-dik és 3-dik bekezdését a pénzügyi bizottság szövegezése szerint elfogadván, a tett módositvány elesett és egyszersmind mellőzve van Madarász József elleninditványa is.

A 4. szakasz változatlanul elfogadtatván az 5. §-nál **Madarász** József e §-t kihagyatni kéri és elleninditványát, a melyet a ház asztalára le fog tenni, azzal indokolja, hogy ő az 1868. 14. t. czikknek e részbeni intézkedését elégségesnek tartja; a jelen szakasz rendelkezését, azonban nem tartja czélszerünek ahoz képest, a mit az 1868. 14. törvényczikk rendel, mivel ő, ha nem is áll azon állásponton, hogy a dohány egyedáruság eltöröltessék miképen a pénzügyminiszter az előbbi elleninditványára nyilvánitotta, azt mondván, hogy azokról érti, hogy elfogadását ellenzik; hanem csak is azon indokból, hogy a haza polgárainak sorsa roszabbra ne változzék, a mint ezt az általános vitánál is előadta, kivánja előterjeszteni elleninditványát, mely abból áll, hogy az 5. §. kihagyassék.

Miklós Gyula az 5-ik §. második kikezdéséhez a következő módositványt hozza inditványba: „A dohány jövedék iránti törvények és szabályok intézkedésének, módositása tárgyában beadott törvényjavaslat 5. §-a második bekezdése helyett tétessék: Az tehát, ki ez időhatáron tul tart dohányt az előbbi év terméséből, azt a mennyiség megjelölésével az illetékes községi elöljáróságnak még a határidő eltelte előtt szóval bejelenteni — az elöljáróság ezen körülményről, annak valósága felderitése mellett, a pénzügyi igazgatóságnak irásbeli jelentést tenni köteles; s ha oly bizonyitható körülmények fenn nem forognak, melyek a termelő azon állitását, hogy a bejelentett dohány készlet annak előbbi évi terméséből maradt fel, megczáfolnák — folyamodó részére a létező dohány mennyiség elfogyasztására a további határidő, meg nem tagadható. — **Ordody** Pál előadó: Az előterjesztett módositványok közül a pénzügyi bizottság részéről egyiket sem fogadhatja el.

Almássy Sándor a központi előadó azon ellenvetésére, hogy elfogadván az előbbi szakaszt, következetességből nem fogadhatja el Madarász inditványát, megjegyzi, hogy akár 20 krt fizessen, akár 40 krt, az egészen mindegy arra nézve, a mit e szakasz tartalmaz, mert e szakasz azt mutatja, hogy az évi dohánytermést ugyanazon évben kell elszini. Szónok azért van ezen szakasz ellen, mert tapaszta-

rész azok közül, kik e dohánytermelési engedélylyel szoktak élni, az azon évben termelt dohányt elszini nem szokták. De a pénzügyminiszter indokolása szerint e szakasz nem is az ellen akar óvintézkedést tenni. Az indokolás azt mondja, hogy az egyik évben váltott dohányengedély után két három évig nem váltanak dohányengedélyt, és azon ürügy alatt szivják a dohányt, hogy az fenmaradt az előbbi engedélyezett termésből. Ez mindenesetre visszaélés, de azért, hogy ilyen esetek vannak, azért másokat büntetni, zaklatni és alkalmatlansággal élni irányokban,sem nem czélszerü,sem nem jó intézkedés. Ha tehát e törvényjavaslat ezen szakasza mégis elfogadtatnék, akkor szónok járul azon inditványhoz, mely beadatott az iránt, hogy ezt a községi elöljáróságnál tartoznak bejelenteni.

Széll K. pénzügyminiszter kész Miklósy Gy. módositványát elfogadni, de nem ugy, a mint ő szövegezte, hanem a következőképen: a második bekezdés következő szavai kimaradnak: „Az tehát, ki azon határon tul tart dohányt, az előbbi év terméséből, az ezt a mennyiség megjelölésével az illetékes pénzügyi igazgatóságnak még a határidő eltelte előtt bejelenteni tartozik.“ Ezen szavak helyett teendő: „Az tehát, ki az idő határon tul tart dohányt az előbbi év terméséből, a mennyiség megjelölésével az illetékes községi elöljáróságnak még a határidő letelte előtt szóval bejelenteni tartozik, az elöljáróság pedig a körülményről a valóság felderitése mellett a pénzügyi igazgatóságnak irásbeli jelentést tenni köteles.“ A többi pedig marad szószerint, a mint szövegezve van. — **Miklóssy** Gy. elfogadja e szövegezést, valami szavazásnál a ház többsége is.

Királyi Alajos ezen §-ban foglalt 6½ kilogramm helyet 10 kilogramm felvételét inditványozza. — **Széll** K. pénzügyér az inditványt elfogadja.

Mocsáry Lajos egy más módositást kiván itt előterjeszteni. Ezen §. szerint ezután 30 krajczár volna egy fél kilogram után fizetendő azon dohányért, melyet a termelő saját használatára visszatart. Eddig 20 krajczár volt. Ez is nagy teher és miután ő azon nézetből indul ki a törvényjavaslat megitélésénél, hogy a népre ujabb terheket róni nem tartja a méltányossággal megegyezőnek, a 30 kr. helyett 20 krt inditványoz és arra vonatkozó módositását elfogadásra ajánlja. (Helyeslés a baloldalon.)

Paczolay János azon módositványhoz, hogy 6½ kilogramm helyett 10 kilogramm tétessék, hozzá nem járulhat és csodálkozik a pénzügyminiszter azon kijelentésén, mely szerint ő a módositványt elfogadhatónak tartja. Ha ugyan is nem volt elfogadható az, hogy a szabad használatra müvelt föld négyszögöle után eddig fizetett 20 kr tovább is megtartassék, nem tartja elfogadhatónak azt, hogy a termesztők nagyobb mennyiségü dohányt tartsanak meg maguknak, mint körülbelül 6 kilogrammot.

Madarász József megjegyzi, hogy ha előtte szóló mint beszéde végén mondá, a törvény szövegét csakugyan pártolja, akkor ő az 1868. évi 14-iki törvénynek szövegét pártolná, mert a jelenlegi még csak törvényjavaslat és nem törvény. És ha ezt tenné, akkor szónok igen szivesen hozzájárulna szavazatához, de minthogy ő épen azon törvényjavaslat szövegét pártolja, a mely ezen törvényt megváltoztatja, a mint az a bizottsági megjegyzés szerint megváltoztatni szándékoltatik, szónok tehát ellenkezőleg igen szivesen hozzájárul ahhoz, hogy elfogadtassék azon módositvány, miszerint 6 kilogramm helyett 10 kilogramm szabassék ki minden termelőnek és ezt elfogadja épen azon oknál fogva, a mely oknál fogva Paczolay azt megtámadja. Paczolay János ugyanis azt mondja, hogy annál nagyobb tér lesz a csempészetnek adva, minél több kilogramm fog a termelőknek adatni. Ő e tekintetben egészen ellenkező nézetben van szónokkal és átalában azon jelentésekkel szemben is, a melyek a dohány csempészetre vonatkoznak. Ezen jelentések mindazt tartalmazzák, hogy a csempészetnek egyik legnagyobb oka az, hogy igen drágán árultatik a rosz dohány. A rosz dohány ára igen nagy és az igen kevés, a mi a termelőknek fogyasztásra ki van szabva; mert világos, hogyha nem elég az, a mit a törvény a fogyasztásra kiszab, akkor az illetők a csempészethez folyamodnak. Az emlitett módositás szerint ezen ok megszünnék, mert a termelőknek ezentul több adatnék. Szónok tehát e részben hozzájárul a tett módositáshoz, azonban épen ezen okok, hogy a csempészet miként gátoltathatik meg, követelik azt is, hogy pártolja Mocsáry Lajos módositványát, mert a csempészetet kettő gátolhatja leginkább. Először az: hogy minél több dohányt kap az illető saját szükségletére és másodszor: minél mérsékeltebb az ára. És mert a mérsékeltebb ár elérését czélozza Mocsáry Lajos, az ő inditványát is elfogadja. — Szavazásnál a ház többsége a 5. §-t Királyi Alajos módositásával fogadja el.

Holnap folytattatik a törvényjavaslat tárgyalása és esetleg az igazságügyi bizottság jelentése a végrendeletek alakszerüségéről szóló törvényjavaslat tárgyában. — Végül az igazságügyminiszter válaszolni fog Ragályi Nándor interpellatiójára.

Ülés vége 2 órakor.

A Kisfaludy társaság közgyülése.

A Kisfaludy-társaság vasárnap tartotta évi nagygyülését. Az uj elnöknek, Lukács Mórnak megnyitó beszéde után Gregus titkár felolvasta évi jelentését, melyből kiemeljük a következőket:

Az alapitványok száma tavaly mindössze öttel szapporodott. Uj alapitók 100—100 frttal, Reviczkyné Bay Sarolta és Szabady Ferenczné urhölgyek, Gessler József és Schwanfelder József urak, végre a nemzeti kaszinó.

A társaság által kiadott müvek: az utolsó közülés óta közrebocsátották: az Évlapok X-ik kötetét 18 ivnyi tartalommal: Middlemarch II. III. és IV-ik kötetét, mint 1875-re s részben 1876-re szóló pártolói könyvilletményt; továbbá ugyan csak 1876-ra szóló illetményeül Racine szinmüveinek III-dik füzetét, Iphigeniával Paulay Edétől, Gógoly Revisorát, teljes tájékoztató készülettel, Szentkirályi Alberttől, és a Tündéröv czimü költői beszélyt Bulla Jánostól; végre, ugyancsak 1876-ra, de nagyobb felében már 1877-re is szóló illetményeül, Don Quijote III. és IV-ik kötetét, melylyel a nagy spanyol regény be van fejezve. Megjelent még a Kisfaludy-társaság pártolása mellett Jovanovics J. szerb költő s társasági tag Rózsáinak magyar forditasa Pavlovics Jenőtől. Készülőben vannak, 1877. évi könyvilletményül, Mikes Kelemen Mulatságos Napjai hat elbeszélés, Moreto Szép Diegója Beksics Gusztávtól és Moliére VII-dik kötete, magában foglalandó a Szeleburdit Paulay Ede, a Kelletleneket Kemény Károly, és Scapin csinyeit Puki József forditásában; továbbá, alapitóink részére, az Évlapok XI. kötete; végül önálló kiadásképen, Kisfaludy Sándor levéltárczája.

Fölolvasások tekintetében a lefolyt esztendő igen gazdag volt: a tagok közül 17-en, vendégek 18-an mutatták be legujabb müveiket, némelyek kétszer-háromszor. Ezek összesen tiz ülésben olvastattak fel.

A jelentés után ugyancsak a titkár egy emlékbeszédet olvasott föl. Toldy Ferencz fölött Gregus után Zichy Antal költeménye olvastatott fel, melyet Deák Ferencz halálára irt; aztán Rákosi Jenőnek „Ophelia és Hamlet“ czimü széptani értekezése; befejezésül pedig Gyulai Pálnak egy költeménye. — Ezek végeztével a pályázatok kihirdetése került napirendre. Mint közelebb jeleztük nyerte meg az ezen szakra kitüzött pályadijat. E beszéd szerzője Szász Károly. Az elbeszélő költeményre tüzött pályadijat viszont a „Szép asszony“ nyerte el; szerzője Fejes István.

UJDONSÁGOK.

— Pályázat ösztöndijra. A néhai Vághy Ferencz-féle alapitványnál 1875—6 tanévre egy évi 210 frtos ösztöndij ürült meg. Az alapitó oklevél értelmében ezen 210 frtból álló ösztöndijra igényt tarthatnak: első vonalban Vághy F. Xaver testvéreinek utódai; második sorban az előtte meghalt neje, született Seywerth Katalin testvéreinek utódai, kik reáltanodát, gymnasiumot vagy felsőbb tanodát látogatnak. Ilyen rokonok nem létében, más soproni polgárfiunak is adományozható. Vághy Ferencz testvérei, kiknek utódai első vonalban hivatvák az ösztöndij élvezetére, a következők: 1. Vágner Vida gyermekei: Vághy Mihály, Pinterics Anna, Prükler Luiza. 2. Knöps Rosália leánya, férjezett Grünner Paulina, 3. Sieber Borbála leánya, férjezett Kálossy Karolina, — és 4. Bastián Anna, ki gyermek nélkül halt el. — Az alapitó neje született Seywert Karolina testvérei második vonalban tarthatnak igényt az ösztöndijakra, jelesül: 1. Seywerth Mátyás gyermekei: József és Therézia, férjezett Spiesz Vinczéné. 2 Hoffmann Mária szül. Seywert gyermekei, és pedig fia Hoffmann, továbbá leányai férjezett Sterczné, Eggenbergerné és Grohmann Károlyné. 3. Seywert Theréz, egymásután férjezett Müllené, Klauszné (később Kálossy) és Morthné. Ezek után a pályázat f. é. febr. 25-én azzal hirdettetik ki, hogy miután ezen ösztöndij Sopron város tanácsa által adományoztatik, folyamodók kötelesek kérvényüket f. évi febr. hó végéig Sopron sz. k. polgármesteréhez benyujtani, illetőleg oda eljuttatni.

— Adakozás. Báró Majthényi Lászlóné a lévai határban levő kaszálójának mult évi széna és sarju termését a lévai reformatus elemi iskola javára ajándékozta. Az ebből bevett 2̶30 frt 75 kr a takarékpénztárban letétetvén a nemes keblü alapitó óhajtása szerint az évenkinti kamatnak ¾ része a tanitói fizetés javitására fog forditatni, mig ¼ rész szorgalmas tanulók közt mint ösztöndij osztatik ki.

— A Duna vize folytonosan apad. A vizállásról ma a következő jelentések érkeztek a dunagőzhajózási társulat itteni igazgatóságához: Nagy-Maros, febr. 6. A viz változatlan. Hóesés 1° hidegnél. — Gönyő febr. 6. A viz lassan árad. Hóesés 6° hidegnél. — Pozsony, febr. 6. Viz és jég változatlan. 6° hidegnél erős havazás. — Bécs, febr. 6. Vizállás 1.22 m., esett 12 cm.-rel. Hideg 6°. — Linz, febr. 5. Erős havazás, 3° hideg.

— A honvédelmi miniszter felhivja a m. k. honvédzászlóalj parancsnokságokat, miként a czéllövészet eredményéről a miniszterium által kiadott minta szerint készitendő kimutatásokat terjesszék be.

— A főispánok által a belügyminiszteriumhoz a megyék közigazgatási, közmivelődési és közgazdászati állapotáról felterjesztetni szokott évi jelentésekhez szükséges adatok Pestmegye állandó statistikai bizottságához már naponkint érkeznek — irja a „Pestmegyei Közlöny. — Alkalmunk volt azokba bepillantani és nem tartjuk érdektelennek abból némelyeket közölni. A tanfelügyelő jelentése szerint a megye területén 344 elemi népiskola van, csakis egyes puszták vannak ily iskola nélkül. Az 1368. évi 38. t. cz. 59. és 67. §-aiban rondelt kötelezettségének csupán Czegléd városa tett eleget, felállitván a polgári iskolát. Nagy-Kőrös városban f. év október elsején fog megnyilni a polgári leányiskola első osztálya. Van négy középtanoda, 2 tanitóképezde. A 661 tanitó közül 611 tanképesitett, és több mint fele szabályszerü tanitóképezdei bizonyitványnyal van ellátva. 1874. évben iskolába járt 64193 gyermek, kilépett 8100 gyermek, kik olvasni, és 8082 gyermek, kik irni és olvasni jól tudnak. — Továbbá a gödöllői adóhivatal jelentéséből mint örvendetes jelelenséget feljegyezzük, hogy azon vidék a lottó-játékot alig ismeri. — Van a megye területén 27 távirda- és 74 postaállomás.

— A történelmi társulat e hó 10-én fogja megtartani elmaradt ülését. Tárgyai: 1. Toldy Ferencz emlékezete, Szabó Károlytól; 2. Egykoru hirlaptudósitások a mohácsi csatáról Fraknói Vilmostól; 3. Ügyész választás; 4. Folyó ügyek.

— Egy a sok közül. Szotyori kézdivásárhelyi szegény polgár még mult év végén pontosan lefizette adóját az utolsó fillérig, s nyugodt volt, hogy polgári kötelmét teljesithette s nem lesz kitéve többé kinos zaklatásnak. Nagyot csalódott azonban, mert folyó évi jan. 28-án beállott hozzá az ott tanyázó végrehajtó, egy polgári közeggel és két zsandárral az adóvégrehajtásért s némely portékáját kezdte karhatalommal számba venni. A szegény polgár neje és gyermekei az ijjedelemtől kétségbe esve annyi felé szaladtak mindnyájan, mignem a családfő elővette adókönyvét s a végrehajtónak bemutatta, hogy még a mult évi deczemberben befizette adóját. — Akkor aztán több polgár jelenlétében visszavonult ugyan a végrehajtó; de az ilyen kezelés aztán nemcsak az egyes polgárokra nézve veszélyt-rejtő, mennyiben egy gyenge idegzetü nő, gyermekek az ijjedtségből eredő veszélyes eseménynek vannak kitéve, ugy egy indulatos ember ily nagy méltatlanság miatt könnyen felháboritva, reá nézve veszélyes tettlegességre ragadtathatik, de valóban szégyenletes magára a kormányra nézve is, amenynyiben az ilyen eljárás előtt megszégyenülhetne még a provisorium hirneves adó-behajtása is!

— Az első udvari bál Bécsben mult szombaton tartatott meg. Jelen voltak azon király és királyné ő Felségeik. A királyné Alexis orosz nagyherczeg karján jelent meg, a király Mária főherczegnőt vezette be. A királyné fehér selyem ruhát viselt, hajában gyöngyökkel, a király s az öszszes főherczegek az orosz egyenruhát viselték.

— A nemzeti kaszinó vasárnap tartotta évi közgyülését gróf Mikes János korelnök vezetése alatt. Elfogadtatván mindenekelőtt Szapári Antal azon inditványa, hogy Deák arczképe a kaszinóban kifüggesztessék, köszönettel fogadtatott gr. Széchenyi Béla ajánlata, mely szerint ő a kaszinónak egy Deák arczképet ajándékoz. Köszönettel fogadtatott továbbá a nemzeti szinház azon tette, hogy a kaszinó által bérelt szinházi erkélyszékek árát 7548 frtról 4500 frtra szállitotta le. A Széchenyi István emlékére rendezni szokott bankett az idén február 20-án fog megtartatni Majláth György országbiró elnöklete alatt. Felolvastattak ezután a pénztári számadások. Az évi bevétel 105,641 forint 2 kr, a kiadás pedig 89,795 frt 33 kr volt; kártyadijakból befolyt 10,911 frt, hirlapokra és könyvekre közel 4400 frtot adtak ki.

— Uj találmány. Kohl Elek koppenhágai mérnök egy uj titkos távjelzési módot talált fel, melyet mint az eddigiek közt legegyszerübbet s a hadviselés alkalmával legczélszerübbet egy a m. k. honvédelmi miniszterhez franczia nyelven intézett beadványában a honvédség részére elfogadni ajánl.

— A terézvárosi klub tegnap nyitotta meg a kör uj helyiségeit, társas vacsora és tánczmulatsággal összekötve. Az uj helyiség igen fényesen van berendezve, van két nagy terme, egy olvasó egy játék- és három kisebb terme. — A bankettet dr. Faludy Géza nyitotta meg, beszédében melegen megemlékezve a megboldzgult Horn Edéről, ki a klubnak elnöke volt. Beszédjét végül egy szép toasztal a királyi párra zárta be. Utána a lakoma közben dr. Reinitz mondott a klub vendégeire felköszöntőt, továbbá Bodnár Zsigmond tanár a hirlapirókra, mire Sasvári Ábrahám felelt. Futaky a hölgyekre toasztozott. stb. A kedélyes lakoma után kezdődött a táncz-mulatság, mely reggelig tartott.

— Elveszett gyermek. Zavarszky Marczel, a Pannonia gőzmalomban alkalmazott s a feldunasor 52 sz. lakó asztalos tegnap délután 3 éves kis Antal nevü fiacskájával sétálni menvén, azt a király és mező utczá sarkán szem elől tevesztve, elvesztette, s többé fel nem találta. Felkéretnek mind azok, kik ez irányban netán némi felvilágositással szolgálhatnak, hogy ezt a megszomorodott szülékhez szivesked-jenek fordulni.

— A hamisitás gyanuja miatt kifogásolt állam- és bankjegyek iránti elbánás tárgyában a pénzügyminiszterium azon rendeletet bocsátotta ki, hogy jövőre mindazon állam- és bankpénzjegyek, melyek valódiságára nézve kétely merülne fel, az itteni magyar királyi központi állampénztárhoz küldendők be. Ezen rendelet nem terjeszkedik ki azon pénzjegyekre, melyek hamiságára nézve semmiféle kétely fenn nem forog, mely utóbbiak az illető birósághoz küldendők át a további eljárás végett.

— Falrahányt borsó. A Deák Ferencz halála alkalmából rendezett különvonatokra vonatkozó hirdetmények a tiszavidéki-vaspálya társaság által csak német nyelven ragasztattak ki a pályáknál, a vendéglőkben s egyéb uyilvános helyeken. Legalább Tokajban és vidéken igy történt. — Eltekintve attól, hogy ott a német nyelvü hirdetésre absolute nincs szükség: vajjon a kormany rendeletei és a törvény cikkelyei az haszontalanságok-e, hogy azokat ily gyalázatos módon meg lehet csufolni?! Vagy mindenben ugy pro forma készülnek nálunk a rendeletek?!

— Hamisitott könyvecskékre 12000 frtot fizetett ki 120 frt helyett az I. hazai takarékpénztár. A könyvecskék nagy ügyességgel voltak hamisitva s a csalót még nem sikerült felfedezni. — E tényből kifolyólag a mai napon oly hirek keringtek a tőzsdén, mintha az intézet „sikkasztás folytán“ fél millió forintot veszitett volna. A hirből csak az imént emlitett tény való, semmi több.

Rövid hirek. — Kolosváron a Kis-Szamos a nagy jégtorlódás miatt több helyen kiöntött. Több ház udvara, sőt néhol a szobák is viz alá kerültek. Késő este is dolgoztak a veszély eltávolitásán. — Benedek altábornagy, a „katonai szellem“ nagy embere, a ki a delegatiók mult évi ülésezése alkalmával szép leczkéket tartott e tárgyban, bérkocsin hajtatva egy póstaszekérrel ütközött öszsze, melynek rudja a tábornagy bordáit összezuzta. — Karassay István volt országgyülési képviselőnek 26 éves Kornél fia B.-Csabán öngyilkossági szándékból egy bicskával torkát reszelte el. Jelenleg veszélyes állapotban, de még életben van. Tettének oka ismeretlen; valószinü azonban, hogy tébolyból eredt. — A magyarországi vasuti igazgatók febr. 15-én értekezletet fognak tartani. — Beringer pár nap előtt elhalt óbudai hajógyári munkás fogadott 15 éves leánya mult héten hirtelen roszul lett s 2 óra alatt görcsökben meghalt. Az előtt teljesen egészséges volt. — Jegyzői szigorlat fog Pestmegye-házában tartatni e hó vége felé. — — Az ipar- és keresk. minisztérium ez évi augusztusban mostani helyéről a Nákó-féle házba költözik át.

Karneval. Az izr. nőegylet álarczos bálja, mely vasárnap tartatott a redout-ban, jól sikerült. Jó kedv uralkodott az estén, álarczosok voltak elegen s jelen volt a választmányi hölgyek legnagyobb része is, álarcz nélkül. Két zene játszotta a jobbnál jobb darabokat s ugyan pitymallott, mire a maszkok nagy része elhagyta a termeket.

— A magyar gazdasszonyok egyesülete még e hó végén elite-bált fog rendezni az Európa szálloda nagy termében.

— A bolondok estéje a vigadó termeiben az idén lehetőleg bolondabb lesz a tavalyinál. Farsang vasárnapján (febr. 27-én) fog az megtartatni „Utazás a holdba“ czimen. Lehman festette ez alkalomra a holdat csudáival s titkaival együtt. A mint az előleges jelentésből látjuk, a fővárosi közönség meg fog győződhetni, hogy a hány bolond van, az mind német, s hogy a kold lakói Schallern Frigyessel egyetemben határozott germanizátorok. Hogy sok'se kerülnének vissza onnan, a hova felutaznak!

Fővárosi ügyek.

Az árviz veszélyén egyelőre tul van a főváros. A viz napról-napra apad s jelenleg csak 12′ és 8″ áll, minél fogva most már nehány zsilip kinyitása is lehetővé vált. Tartani lehet különben attól, hogy a vasárnap éjjelre esett hó hirtelen olvadása esetére a Duna ismét áradni kezd. — Ez éjjel oly nagy hó esett a fővárosban, hogy egy időre a lóvonatok közlekedése is fenakadt.

— Budapest főváros törvényhatósági bizottsága február hó 9-én tartandó rendes közgyülésnek főbb tárgyai: az igazoló választmány jelentése a legtöbb adót fizetők névsorának összeállitása és a fővárosi bizottsági tagok közt mostanig történt változások tárgyában. Árvaszéki javaslat és tanácsi előterjesztés a régi gyámpénztári kölcsönök törlesztése kölcsönökké való átváltoztatására, illetve viszafizetésére vonatkozólag. Magy. kir. belügyminiszteri rendeletek az 1876. évi költségvetés és az indemnity tárgyában felterjesztett feliratokra, és az ezekre kelt tánácsi előterjesztés.

— A fővárosi képviselőtestület folyó hó 9-én tartandó közgyülésének napirendje. Nyolcz nappal előbb kitüzött tárgyak: a) bizottsági és tanácsjelentés a vigadó bazár bérbeadása iránt: b) szőllő bérbeadási ügyek. c) Előterjesztés egy Bankó Károlynak bérbeadandó 962 négyszögölnyi telekre nézve. d) A városligeti bizottság jelentése a páva szigeten lévő ház egy lakásának bérbeadása irant.

— Budapest főváros tanácsának egy az összes főv. iskolaszékekhez menesztett végzése a népiskolai tanitók buzgalmáról nagyon kétes bizonyitványt állit ki. A betegedési esetek a tanitói személyzetnél a legutóbbi időben oly sürün lőnek bejelentve, hogy az elfoglalt helyettesitők nagyobb számának hiánya miatt egyes osztályokban a tanitást ideiglenesen be kellett szüntetni. Az tapasztaltatott pedig, hogy a betegség nem mindig tényleges, hanem csak szinleges; mivel megtörtént többször, hogy a betegül bejelentett tanitó vagy tanitónő egyik vagy másika otthon nem találtatott, de az utczán sétálva látható volt. Ennélfogva az iskolaszékek felhivatnak, hogy a felügyeletet a betegségi eseteknél szigorubban kezeljék s minden e tekintetben tapasztalandó visszaélést hivatalosan constatálván, az illetők ellenében szigoruan járjanak el, esetleg első foku sulyosabb fegyelmi határozataikat a tanácsnak bejelentsék.

— A fővárosi házi pénztári hivatal jelentése szerint a VI. kerületi regale-üzletet gyakorlók mult 1875-ik évről 14217 frt 57 krnyi regale adóval tartoznak.

Szinház, müvészet.

— A nemzti szinházban vasárnap a „Szentivánéji Álom“ került szinre, nagy szomoruságára mindazoknak, a kik szavaló müvészetünk mostani állapotát a régibb aranykorral összehasonlitani szokták. Akkor még az igaz nem volt országos subventio, a nemes hivatás vezeté kimagasló jeleseinket, most ellenben van subventio s minden évben nagy müvészi hajsza a fizetésemelésekre. Nagy becsvágy a fizetésre, annál kevesebb müvészi erő és érzék.

A tegnapi előadás különösen kitüntette, mily rohamos hanyatlásnak indult a szavaló müvészet elsőrendü nemzeti intézetünkben. Szigethi Józsefen, a régi gárda e megtörhetlen alakján kivül a többin ugyancsak látszott, hogy egy darabot játszanak „valami Shakespearetől.“ Hanem a férfiak még csak hagyján, de mit szóljunk a női tagokról?! — Egyik tudna valamikép szavalni, de nincs hangja, másiknak volna hangja, de nem tud szavalni, s általában észrevehető mindnyájukon a conservatorium chablonszerü szavalási modora. Minden versnél megéreztetik, hogy fogalmuk sincs a kötött beszéd helyes előadásához és hangsulyozásához. A legszebb helyeket élvezhetlenekké tették a közönség számára. Szegény Shakespeare Arany szép forditásából valóságos monstrum gyanánt került elő s ha a jó öreg Szigethi bácsi nincs ott, hogy játékával jóizü derültségre hangolja a közönséget, megszökik a publicum, vagy pedig pisszegésben adja jelét, mennyire rosz irónak és rosz darabnak tartja Shakespeare e müvét az „elsőrangu nemzeti müvészek“ előadásában.

Tessék aztán csodálkozni, hogy a nemzeti szinház előadásai iránt nincs érdeklődés sehol. Persze, hogy a dolgon Szigligeti sem segithet amugy könnyedén, a mi azonban nem zárja ki, hogy a régi gárda tagjain kivül a többiek valódi müvészek gyanánt hivalogjanak azok előtt, a kik megelégesznek a kutyabagosi mintára gyurt előadásokkal.

Egyébiránt, ha időt és alkalmat kerithetünk rá, nem sokára egy vagy esetleg több cikkben rátérünk ez országos tápintézetre. Annyit előlegesen is megjegyezhetünk, hogy ily képességek mellett a gyökeres epuratióra s ha ennek müvészi haszna nem lenne, a kiadások és fizetések oly apasztására van szükség, hogy az országos subventiót jobban ruházassuk be.

— A népszinházhoz, mint értesülünk, az igazgató jövő hótól kezdve szerződtette Horváth Vinczét és nejét, az arad-nagyváradi szintársulat tagjait. A vidéki szinpadon mindketten kedvenczei voltak a közönségnek. Szerződésük egyelőre egy évre szól.

— A nemzeti szinház müsora: Kedd 8-án „Dinorah“ Donadio k. a vendégjátéka. szerdán 9-én „Alfonz ur“, csütörtök 10-én „Mignon“ Donadio k. a vendégjátéka, péntek 11-én „Csőd“ 1-ször, szombat 12-én „Don Juan“ Donadio k. a. vendégjátéka, Donna Anna: Nagyné Benza Ida, vasárnap 13-án „Rákóczy Ferencz fogsága“, hétfő 14-én „Csőd“ 2 szor. — A budai várszinház müsora a következő: Kedd 8-án „A tény árnyai“. csütörtök 10-én „Női harcz“, szombat 12-én „Julia“. vasárnap 13-án „Tell Vilmos“.

— Székes Fehérvárott mult héten adták elő első izben a „A kintornás család“-ot. A darab nem tette meg azt a hatást ott sem, melyet „A falu rossza“. — Az aradi szinháznál a hét folyamában nehány operában fel fog lépni mint vendég Szalay Anna kisasszony. Első szereplése valószinüleg szerdán fog megtörténni. — A német szinészek Békés-Gyulán valóban megkezdték előadásaikat. Azt mondják, hogy „nem rosszul játszanak“. Ez azt is jelentheti, kogy a publikum szivesen nézi őket. És Békés-Gyulán, a magyar alföldi szép nagy rónaságon!

Irodalom.

— Nehány szó a Kisfaludy-társaság pályázatairól. A Kisfaludy-társaság most tartott közülésén felolvastatván a mult évi pályázatok eredményéről készitett jelentés, abból az tünt ki, hogy a költői beszélyre beérkezett 29 mü közül a kiküldött birálók véleménye szerint csak hét „érdemel emlitést.“ Ez alkalmat felhasználva s ezzel összefüggésben teszünk egy megjegyzést specialiter e társaságnak a folyó évre követett pályázati eljárásáról.

Kitüzetett a folyó évre két pályázat. Egyik „A regény elmélete“, a másik „Humoros vagy komikai kisebb költői elbeszélés.“ Amannak jutalma 100 arany; emezé huszonöt arany!!

Azon körülményből, hogy a mult évi pályázatra beérkezett 29 mü közül 22 absolute emlitést sem érdemelt, világosan kilátszik, hogy azok, kiknek voltaképen hivatása és foglalkozása a költői müködés, a Kisfaludy-társasághoz nem pályáznak. Elvégre nem vagyunk bővében a számbavehető költőknek; de hogy hétnél többen ne legyenek azok, a kik oly müvet képesek irni, mely e társaságnak ugy is az iskola-poezis szinvonalán álló mértékét megüsse, azt elhinni nem lehet.

Ez évben az eredmény előreláthatólag ugyanaz lesz, a mi most volt. Huszonöt aranyért, ha elég naiv legyen bár valaki még oly megtiszteltetésnek venni is azt, hogy őt a Kisfaludy-társaság dijjal koszoruzta, számbavehető tehetségü „költő“ pályázni nem fog. Nem fog különösen akkor, a mikor a konpillatióra, s mert ujszerü nem lehet, tehát semmiféle becscsel nem biró, s jelen irodalmi viszonyaink között legkevésbé szükséges „Regény elméleté“-re száz aranyat tüznek ki!

Száz aranyat tüznek ki a „Regény elméletére“, ismételjük, e semmi ujat, semmi hasznosat, szükségest is alig tartalmazható kérdésre akkor, a mikor egy költői beszélyre; pláne humoros költői beszélyre, tehát a költészet egyik legnehezebb válfajára kitüznek nyomorult 25 aranyat!

Ennél lealázóbb megcsufolását a költőknek kigondolni sem lehetett volna!

Ennyi az csak; a mit meg akartunk jegyezni. És mellé azt, hogy a gyanusitást kerülve: egyesek és társulatok reputátióját tiszteljük. Nem akarjuk kutatni az ily eredményeket szülő titkos indokok fészkét; de annyit mondhatunk, hogy a társulat ugy tüzte ki e pályázatokat, mintha a költői müvek pályázóir acsak a deákok sorában számitana: valamelyik tagja pedig fiókjában készen tartaná már a 100 arany biztos megnyeréseért beadandó kompillátiót...

Tudatjuk a tisztelt olvasó közönséggel, hogy Pétery Károly kitünő könyve a „Jezsuiták“-ról, szerkesztőségünkben még mindig megszerezhető 1 frtjával. Megrendelések a legnagyobb készséggel teljesittetnek.

TÁVIRATOK.

Pozsony, febr. 7. (Az „Egyetértés“ távirata.) A városi közgyülés Simonyi Iván inditványára ma nagy többséggel az önálló vámterület mellett nyilatkozott és a miniszterelnökhöz feliratot intézend. — A vita heves volt.

Pozsony, febr. 7. Az iparosok tegnap közgyülést tartván elhatározták, hogy kérvényt intéznek az országgyüléshez az ipartörvény módositása tárgyában, egyszersmind megbivták Szlávy József képviselőt, hogy a jövő gyülésen e tárgyban nyilatkozzék.

Bécs, febr. 7. A vasuti bizottság elfogadta az albizottság által a drauburg-wolfsbergi vasutra vonatkozólag előterjesztett tjavaslatot s 300,000 frtot irányzott elő reá, elfogadta továbbá a drauburg-cillii vonalra vonatkozót is; erre a falkenaugraslitzi vonal befejezésére vonatkozó előterjesztés tárgyaltatott s hosszabb vita után e tjavaslat is elfogadtatott.

Bécs, febr. 7. Az esti lapok azon hireivel szemben, hogy a hitelintézet prágai fiókjánál további sikkasztások nyomára jöttek, az intézet közhirré tette az esti tőzsdén, hogy a már felemlitett károsszegen kivül semmi további hiányról nincs tudomása, a lapok hire tehát alaptalan.

Berlin, febr. 7. A szövetségtanácsban azon inditvány tétetett, kezdessenek tárgyalások Ausztria és Magyarországgal az állampolgárok kölcsönös naturalisátiója körül követendő megállapodások érdekében.

Berlin, febr. 7. A birodalmi tanács mai ülésében Herczog szövetségi biztos Gaerber azon interpellatiójára, hogy Strassburgban községi képviselő testület alakitandó s ez elébe terjesztendő az erőd nagyobbitására vonatkozólag kötött szerződést, — azt válaszolta, hogy a kormány a városi felügyelő hatósággal kötött erre vonatkozó szerződést nem fogja községi hatóság elé terjeszteni, s hogy a kormány nem fog községi képviseletet megengedni mindaddig, mig nincs kilátás rá, hogy oly férfiak fognak valasztatoi, kik nem tekintik provisoriumnak Elsass és Lotharingiának Németországhoz kapcsolását.

Bécs, február 7. Hitelrészvény 175.— — Angol-osztrák 91.40. — Galicziai 193.50 — Lombard 113.—. — Államvasut 296.—. — Trámvay 87.—. — Rente 68.75 Hitel sorsjegy 161.75. — 1860. 111.20 — Napoleond'or 9.20— 1864. 134 — Arany 5.41— — Ezüst 103.90 — Frankfurt 56.20 — London 114.60. — Porosz pénzutalvány 56.65. — Unio-bank 73.50 — Török sorsjegy 24.50. — Alt. épitő-bank 7.—. — Angol épitőbank 22.—. Magyar földhitel —.—.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabna- s értéktőzsde febr. 7. Buza tegnap és ma erős kinálat s élénk vételkedv mellett szilárd árakon kelt, söt ma 5—10 krral emelkedtek is az árak. — Egyéb gabnafajok változatlanul szilárd árakon adattak.

Határidőre buza 20, tengeri, 5 krral drágább a mult heti zárlatnál, mig zab valamivel lanyhább. Az árak: buza tavaszra 10.15—10.20; zab 9.03—9.10; tengeri bánáti május—juniusra 5.35—5.40.

Értékpapirokban a mai forgalom meglehetős élénk volt és az árfolyamok valamivel javultak. Malmok keresettek voltak, valuták 1—2 tized %-kal szilárdultak. Az előtőzsdén osztrák részvényekben 174.25-el municzipalis részvényekben 9⅞-al eszközöltek kötéseket. A déli tőzsdén osztr. hitel részvények 144.80 után 175.50-ig emelkedve municzipalis részvények 9.75-en, maradtak, magy. hitel részv. 172.50-en, magy. földhitel részv. 48.50-en angol magy. bank részv. 37.75-en, takarék és hitel részvények 15.25-en budapesti népbank részvények 26-on fővárosi takarékpénztár részvények 118 és 117.50-en vásároltattak. Malmok közül: „Erzsébet részvények 120-al vásároltattak, „Victoria“ részv. 162-el „Pannonia“ részv. 530-al keresettek voltak. Pesti közuti vasut részv. 180-al kináltattak. magy. földteherm. kötvények 76¼-en, magy. sorsjegyek febr. 15-iki huzási élvezés nélkül 73½-en adattak el. Váltók Párisra 46.15-ön, porosz pénztári jegyek 56.75-ön keltek.

Időjárás. Tegnap és ma enyhe idő folytonos havazással; légmérséklet reggeli 7 órakor — 3.5 C.

A vidéki pénzintézeteknél, melyek a pesti h. e. takarékpénztár egyesülettel a szab. osztr. nemzeti bank alapjábóli váltóviszleszámitolás utján összeköttetésben állnak, 1875. decz. végén el volt helyezve 4.216,540 frt 72 kr, f. é. január havában leszámitoltatott 1.560,487 frt 43 kr értékü, s a bank budapesti fiókjához visszleszámitolás végett beadatott 1.330,232 frt 58 kr értékü váltó. 1.562,385 frt 24 kr értékü, időközben lejárt váltók a pénzintézetek által beváltattak, marad leszámitolva 4.314 forint 91 kr.

A magyar iparbank hitelegyesülete tegnap tartá 1875. évre szóló közgyülését. A felolvasott mérlegből kitünt, hogy az 1875. évben a kün levő kétes összeg körülbelül 107,800 frt 75 krt tesz, — a mely összeget az egyes tagok minden 100 frt után, mit kölcsön vettek a banktól, 6 forint 60 krral fedezni fogják. A veszteség, illetve a kétes összegek évről-évre fokonként növekedett. 1871-ben a kétes összeg csak 5000 frt volt, 1872-ben 6800 frt. 1873-ban már 77.280 frtra, 1874-ben 90.000 frtra s végül 1875-ben már 107,800 frtra emelkedett. Az utánfizetésekből minden 100 forint után 4 forint 12 kr. azonnal, a hátramaradt 2 forint 53 krajczár pedig részletekben lesz fizetendő, kint levő hitelpénzek összege 1,612.000 forintra megy. A közgyülés tudomásul vette e szomoru jelentést, mire több apró ügy elintézése után következett a választás. — Elnöknek megválasztatott Bachmayer György. Igazgató-választmányi tagokká lettek: Böhm Sámuel, Wabrach József, Péts Ödön, Schober Károly, Uhlwurm Frigyes Knotz Sándor, Silberer Ferencz, Morán János, Piegler Lipót, Gurmits István, Babocsay János, Freyberger Alajos, Vuck Mihály, Solymossy Lipót.

Az ujpesti takarékpénztár már elkészitette ez évi mérlegét. A nyeremény olykép osztatik ki, hogy a tartalék alaphoz 10%-ot csatolnak, a mi 483 forintnak felel meg; 15% jut a választmánynak tantiem gyanánt; jótékony czélra és a hivatalnokok jutalmára adnak 200 frtot; 75% pedig a részvényesek számára tartatik fenn. E 75% 3555 forintot tesz, s egy részvény osztaléka 4 ft, vagyis 6⅔%.

Bécsi terménytőzsde febr. 5. Buza bánsági 75—77 kiló 50·50—90 kr, tiszai 74—76 kiló 9·80—10·70 kr, felvidéki 9·70—10.30 kr, mosonyi 75—78 k. 10·10 11·10 kr, kanizsai 74—77 kil. 9·60—80 kr. — Rozs nyiri és pestvidéki 70—72 kil. 8—8·26 kr, felvidéki 8—8·38 kr, egyéb magyar 68 - 72 k. 7·70—9·25. — Árpa felvidéki 62—64 kiló 8·51—9·40 kr, osztrák 8·50—9·40 kr, takarmányul 6·57—82 kr. — Tengeri bánsági és tiszai 5·30—35, felvidéki 5·25—30 kr, tavaszra 5·30—35 kr. — Zab magyar 9·30—9·37, tisztitott 9·37—55 kr. — Tavaszra 9·32—34 kr. — Fekete repcze 17·75—18 frt. Liszt változatlan.

Arad febr. 4. Tisza buza 7.40—9.50 Árpa 4.20—4.60 Zab 4—4.50 Kukoricza 3.80—4.80.

N. Várad febr. 1. Buza első oszt. oszt. 7 frt 15 kr. 2 od oszt. 6 frt 00 kr, kétszeres buza 1. oszt. 5 frt 00 kr. 2-od oszt. 4 frt 60 kr. 3-ad oszt. 4 frt 40 kr, rozs 1-ső rendü 4 frt 20 kr. 2-od rendü 4 frt 00 kr, 3-ad rendü 3 frt 80 kr, árpa 1-ső rendü 2 frt 80 kr, 2-od rendü 2 frt 70 kr, 3-ik rendü 2 frt 50 kr, zab 1-ső rendü 2 frt 80 kr, 2-od rendü 2 frt 70 kr, 3-dik rendü 2 frt 50 kr. tengeri 1-ső rendü 2 frt 80 kr. 2-dik rendü 2 frt 70 kr. 3-ik rendü uj 2 frt 50 kr. 1 hkt.

B. Csabán febr. 5-én. Buza elsőrendő 76—77 kgr. 9.50—10 frt. buza másodrendü 73—74 kgr. 7.50—8.50. árpa 61—62 kgr 5—5.30, tengeri 3.75—3.80, tengeri 4.10—4 forint 20 krajczár.

Kolozsvár febr. 2. 1 hectoliter tisztabuza 5 frt 65 kr, rozs 3 frt 50 kr, törökbuza 2 frt 25 kr, elegybuza 4 frt — kr, zab 2 frt — kr, árpa — frt — kr, 10 kilogramm széna kötve 2 frt 59 kr, kötetlen 2 frt 60 kr, alomszalma 1 frt 20 kr, zsupszalma 1 frt 45 kr.

BUDAPESTI SZINLAPOK.

Kedd, február 8 án, 1876.

NEMZETI SZINHÁZ.

Bérlet 251. szám.
DONADIO BIANCA kisassz. vendégjátékául:

DINORAH, vagy a ploermeli bucsu.

Vig opera 3 felv. Irták Carré és Barbier; ford. Csepregi. Zenéjét szerzette Meyerbeer.

Személyek:

Hoel	Láng
Corentin	Pauli
Dinorah	Donadio Bia.
Vadász	Tallián
1-ső) pásztorfiu	Hnmann Al.
2-ik) pásztorfiu	Nádayné
Pórok	Pórook. Bucsujárók.

Történik Bretagneban.
Kezdete 7 órakor.

VÁR SZINHÁZ.

Nagy b. 69. sz. Kis b. 3. sz.
Kisfaludy Károly emlékünnepére:

CSALÓDÁSOK.

Eredeti vigjáték 4 felv. Irta Kisfaludy Károly.

Személyek:

Gróf Elemir	Feleki
Báró Kényesy	Náday
Köröndi Lina,	Prielle Corn.
Vilma,	K. Jászay M.
Lombai,	Komáromy
Elek, fia	Halmi
Lidi,	Molnárné
Lucza,	Szathmáryné
Mokány.	Szigeti Imre
Tamás,	Ujházi
Antal,	Leövey
Péter,	Pintér

Történik: Elemir és Lina közös jószágán.
Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Először:

A 2114-ik számu bérkocsi.

Bohózat 3 felv. Irták: Labich és Gondinet, ford Berczik Á.

Személyek:

Marjavel	Együd
Krampack	Solymosi
Jobelin	Thanyi
Jobelin Ernest	Eöry
Hermanco	Vasváriné
Berta	Rákosi Fáni
Petunia	Várhidiné
Lisbeth	Dancz Nina

Szinhely: Páris és környéke.
Kezdete 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Csávolszky Lajos.

A kimaradhatlan ternónyeremény 3 számban.

Sok év lefolyása alatt készült játéktervem által sikerült nekem a 90 számot ugy elhelyezni, hogy minden huzásnál **6 vagy 9 terno okvetlenül huzatik,** azon kivül még sok ambo, tehát egy évre eső 26 huzáson keresztül **156 vagy 234 terno** és megszámlálhatlan ambo jön ki. Ezen játékterv több sorozatra van felosztva, és egy ily sorozatnak ára

csak 50 kr. oszt. ért.

azonfölül minden vevő e vállalat becsületessége és alaposságáról meggyőződhetik.

Huzott sorozatok kicserélendők az 50 kr lefizese m ellett.

Kapható: Budapest, IV. ker. (belváros) kémény seprő-utcza 2. sz. I. em. 4. ajtó. Levelek bérmentve küldendők; felelet reményében helyben 8, vidékre 15 kr. posta-bélyeg, s vétel esetén egy-egy sorozatért 50 kr. melléklendő. E.

A ternojátékterv kiadója.

Pénzelőleg

állampapirokra, sorsjegyekre, záloglevelekre részvényekre, részletekbeni viszszofizetvs 8%-ban — 8 százalékban esztendőnkint szintugy az egész értéket aranyra, ezüstre, árukra, betéti jegyekre legjutányosb feltételek mellett.

Sorsjegyek részletfizetésekre.

Epstein Mór irodájában
Budapesten, Ujvilág-utcza 14. szám.

Vodianer F. nyomdatulajdonos kiadóhivatalában

(Budapest, megyeháztér 9. sz.)

megjelent:

Méter-zsebnaptár

1876. évre.

Tartalmazza a naptár-részben:

A katholikus, protestans és görög-orosz naptárt, a zsidó-naptárt, a nap- és holdfogyatkozásokat, husvéti ünnepek táblázatát, a nap hosszát, a felséges királyi házat.

Az uj mérték-rendszer osztályában:

Történelmi jegyzeteket, az uj mértékrendszer előnyeit, a méterrendszer egyes részeit, a métermérték és sulyegységek felosztását, a régi és uj mértékek viszonyszámait, átváltoztatási táblákat, árátváltoztatási táblákat, átváltoztatási táblázatokat. — Bélyegtáblát. —

A mulattató részben:

A házikó ablakánál (elbeszélés.) — Bohóságok. —

Ára kötve 30 kr. — Kemény diszkötésben 50 kr.

---

100 évben

csak egyszer

van az embernek alkalma arra, hogy egy osztrák sorsjegy kölcsön

utolsó huzásában,

melyben minden addig ki nem huzott sorsjegynek nyereménynyel kell kisorsoltatnia, részt vehessen.

Ezen ritka esemény,

mely jelenleg az 1839. évi osztrák Rothschild-féle sorsjegyeknél közel kilátásban van, arra indit bennünket hogy néhány sorsjegy-társaságot, egyenkint 20 résztvevővel és

20 darab osztrák 1839. évi ötöd Rothschild-sorjegyre,

melyek közt 4 darab, 1875. deczember 1-jén kihuzott sorozat van, és

20 darab magy. kir. dijsorsjegyre

rendezzünk, minden ilyen társaságnak

40 biztos nyereményt

biztositunk, és pedig az 1876. mártius 1-ei nyereményhuzásra **4 nyereményt,** az 1877. september 1-ei nyereményhuzásra **10 nyereményt** és az utolsó nyereményhuzásra teljes **20 nyereményt** és **6 nyereményt** az azonkivül minden játékcsoportnak **ingyen-dijul** adott

hat kihuzott sorozatszám által, u. m.

Egy osztrák 1860. évi ötöd-**sorozat**-sorsjegy az 1876. május 1-ei nyereményhuzásra.
Egy braunschweigi **sorozat**-sorsjegy az 1876. september 3-ai nyereményhuzásra.
Egy finnlandi **sorozat**-sorsjegy az 1876. november 2-ai nyereményhuzásra.
Egy braunschweigi **sorozat**-sorsjegy az 1876. deczember 31-ei nyereményhuzásra.
Egy osztrák 1860. ötöd **sorozat**-sorsjegy az 1877. május 1-ei nyereményhuzásra.
Egy braunschweigi **sorozat**-sorsjegy az 1877. junius 30-ai nyereményhuzásra.

A nyereményeket azonnal minden huzás után a mi pénztárunk készpénzben kifizeti, és azon kivül még a társaság feloszlása után minden résztvevőnek kiszolgáltatunk egy eredeti magy. kir. dijsorsjegyet.

Kamatozás! A részjegyek kamatszelvényekkel vannak ellátva, melyek a befizetés tartama alatt pénztárunknál teljes névértékben beváltatnak.

Az utolsó előtti huzásban előreláthatólag több mint 10 sorsjegy fog kihuzatni; ha mindazon által kevesebb huzatnék ki, az ezen huzásra biztositott 10 sorozat-sorsjegyet a hiányzó darabok **ingyenes pótlásával mi a magunk költségén fogjuk kiegésziteni.**

Ezen sorsjegy társaságban való részvetellel igazan a szerencsének nyujtunk kezet, mert még soha sem kinálkozott oly nagy nyerési esély, mint az 1839. évi sorsjegye utolsó három huzásában, melyekben

25 millio 900,500 frtra

rugó nyereményeket fizetnek ki. Azon fölül a társaság még az igyen adott hat sorozat-sorsjegyből valamint a 20 darab magy. kir. dijsorsjegyből is remélhet nyereményt.

Az ezennel kinálkozó rendkivüli előnyöknél fogva roppant részvételt remélhetünk, azért figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy megrendeléseit minél előbb tegye meg, mivel valószinü, hogy a tulságos elentkezés miatt nemsokára kénytelenek leszünk az aláirást berekeszteni, s ennélfogva későbben érkező jelentkezéseket figyelembe nem vehetnénk.

Aláirási feltételek:

Foglaló 36 frt és 38 havi részlet 12 forintjával.

Vidéki megrendelések, melyekhez a 36 frtnyi foglaló mellékelve, van, a törvényesen megvizsgált részjegy haladéktalan átküldésével teljesittetnek

NYITRAI és TARSA bankházuk,

Bécs, Wipplingerstrasse 45.

Sürgönyök czime: Nyitrai, Bécs.

Az összes létező sorsjegyek huzási lajstromait bérmentesen és ingyen megküldjük.

Lampel R.

könyvkiadásában Budapesten

IV. vácziutcza 12.,

megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Képes pesti szakácskönyve.

Kovács Irma, Dorn Anna, Gombos Erzsi és többek után.

A magyar gazdasszony házi kincstára,

czimű **függelékkel** összeállitva.

Második javitott és bővitett kiadás. 38 ív, képekkel fűzve 1 frt 40 kr. Ára diszesen kötve 2 frt. Vászonkötés franyozott boritékkal 3 frt. 60 kr. Bérmentes postaküldéssel 15 krral több.

A házi kincstár tartalma: A butorok és házi eszközök tisztitása (48 recept). A kártékony férgek és állatok eltávolitása (143 recept). Pecsóttisztitás (26 recept). Házi festés és finom-mosás (39 recept). Toillette-könyv: Jó illatu vizek, szappanok és hajkenőcsök készitése (58 recept). Eczetkészités (21 recept). Élesztőkészités (14 recept). Ételek megőrzése (30 recept). A házi madarail tartása és kezelése. Különféle jegyzetek. — A házi orvo.- — A legjobb házi szer. — Égetés és mérgezéseknés eljárás stb.

E könyv bizonyára legjobban ajánlható mint legjobb és leggyakorlatibb, nők, különösen pedig menyasszonyok és ifjú nők számára.

Sz. Hilaire Jozefa

EZERMESTER

Ára 24 kr.

IFJUSÁGI ALBUM,

magyar és német nyelvtan. — Ára 1 frt 20 kr.

Pesti müvelt társalgó.

Nélkülözhetlen kézikönyv mindazok számára, kik a társadalmi életben szerepelni akarnak, s a társaságokban magukat megkedveltetni kivánják

Tartalma: Illemszabályok. — 50 társasjáték. — Ezermester. — Kártyafortélyok. — Találkák. — Humorisztikus. — Emlékversek stb. stb.

Második, tetemesen bővitett kiadás. Ára 1 frt 20 kr.

Paedagogiai munkálatok: I. **A tanitó az iskolában.** Rövid utmutató miként lehet a népiskolában jó egyelmet tartani és helyesen oktatni. Tanitók és tanitójelöltek számára. Hazai viszonyaink s a népoktatási törvény kellő tekintetbevételével kidolgozta néh. *Környei János* kir. tanácsos és tanfelügyelő. Harmadik *Vajdafy Géza* tanár által átnézett kikiadás. A n. m. k. vallás és közoktatási ministeriumtól ajánlott mü. N 8drét 194 lap. Füzve, 1 frt 20 kr.

Az én hitvallásom. Irta Dr. *Hatala Péter.* Tartalom. A vallási krizis. — A régi és az uj csalatkozhatlanság. — A tanitó egyház és a biblia. — A messiás országa. — Az ősbün és a megváltás. — Ki volt Jézus? Jézus kereszténysége, a jövö egyháza. — N. 8drét 178 lap. Füzve, 1 frt 50 kr.

---

zembi	**Egyetlenegy Európában!** Az á talam feltalált s cs. k. kizárólag szabadalmazolt,	dents

a szájpadlást szabadon tartó fogak.

Van szerencsém a tiszt. közönséget értesiteni: hogy hosszas és költséges kisérlettételek után sikerült nekem a mü fogsorok készitésénél legujabban olyan javitást találni fel, a mely minden eddigit felül mult és én azon kedvező helyzetben vagyok, hogy az eddigi árnál, sokkal jutányósabban adhatom e fogakat. — A helyett, hogy azt tovább dicsérgetném, reményemet fejezem ki, hogy a t. közönség minél nagyobb mérvben veszi használatba az én jótékony találmányomat.

D. Herzl,

több mesterséges fogjavitási szabadalom tulajdonosa.

fogok	**Bécs-belváros Adlergasse és Franz-Josephquai Nr. I.**	denti

---

Britannia-ezüst

az egyetlen ércz, mely ezüstfehé. szimét maradandón megtartja, s Angolországban csaknem minden finomabb háztartásban található, mert épen oly jó mint az ezüst, s ára majdnem csak egy huszadrésze a valódi ezüst árának. A valódi britannia-ezüst az alább jegyzett árakon **Bressler M. angol érczáru-raktarában Bécsben (Stadt, Schottengasse 9)** kapható és pedig

1 db. **kavés kanál** 10, 15, 20, 25, 30, 40, 45 kr,
1/2 tczt. „ „ 60, 80 kr, 1 frt, 1.20, 1.50, 2 frt.
1 db. **evőkanál** 30, 35, 40, 45, 50, 60 kr; — 1/2 tczt. 2 frt, 2.50, 3, 3.50 frt.
1 pár **kés és villa** (ezüstnyél) csak 80 kr; 1/2 tczt. csak 4 frt.
1 db. **thea-szürö** 30, 40, 50, 60, 80 kr, 1 frt, nyéllel vagy anélkül.
1/2 tczt. **étszer-rács** (Esszeug-Rastl) csak 2.50; — 1/2 tczt. **tojáspatack** 2 fat.
1/2 tczt. **asztalkendőtartó** 2 frt 50, — 1 **bors-szóró** 60 kr.
1 db. **czukorszóró** 80, 90 kr. 1 frt; — 1 **kézi gyertyatartó** 60, 80 kr, 1 frt, 1 frt. 50 kr.
1 pár **nagy finom gyertyatartó** 3 frt, 3.58, 4, 4.50, 5, 6 frt; — 1/2 tczt. **csemege-étszer** 3 frt 50 kr.
1/2 tczt. **gyerek-kanál** 1.50, 2, 2.50; — d.. **tejes kanál** 60, 80 kr, 1 frt, 1.20, 1.50; — 1 db. **leveses kanál** 1.20, 1.50, 1.80, 2, 2.50, 3 frt.
1 db. **tálcza** 8″, 90 kr. — 10″ 1 frt 20, — 12″ 1.50, — 14″ 2 frt, — 16″ 2.50, — 18″ 3 frt, — 20″ 3 frt 50 kr.; (gömbölyü, tojásdad vagy négyszögü alakban.) — **Thea-teriték** két személyre 15 frt, — négy személyre 18 frt, — hat személyre 21 frt, — 8 személyre 26 frt. Mind-e cikkek bámulatos olcsó áron.

Megrendelések a vidékről „**Bressler M. angol érczáru raktárába, Bécsben, (Stadt, Schottengasse 9.)** intézendők, s ezek postafordultával, utánvéttel eszközöltetnek.

Kivánatra egyes darabok is küldetnek, hogy az áru kiválóságáról mindenki meggyőződhessen. — 100 frtra menő vásárlásánál 10% engedtetik el.

Képes árjegyzékek igyen bérmenteten küldenek. 178

SUHR O. lovardája

a sugár-úton.

Ma, kedden, február 8-án

nagy előadás

a magasabb mülovaglásban, lóidomitásban és bámulatot gerjesztö testgyakorlatban,

Tisztelettel

SUHR O.

lovardai igazgató.

Olcsó és tartós!

TEMESVÁRI MANÓ

cipőgyára,

Budapest, király-utcza 1. sz. ajánlja

NŐKNEK:

Fözös topánok Brünellböl fénymázos hegygyel, szép tüzéssel	2 frt 70 kr.
Fözös topánok erős bőrből fénymázos hegygyel, szegezve és csavarral ellátva, kettős talppal gyakori használatra és esős időre	3 frt — kr.
Topánok mézga betéttel Brünnellből fénymázos hegygyel, magas szabással, finom kiállitással	3 frt 50 kr.
Topánok mézga betéttel erős chagrain vagy borjubőrből, szegezve és csavarral ellátott kettős talppal, igen tartós és meleg	3 frt 50 kr.
Füzős topánok erős bőrből fénymázos orral szegelt és csavarral elátott kettős talppal	3 frr 20 kr.

URAKNAK:

Topánok finom chagrin kettősbőrből	frt 60 kr.
Topánok fénymázos vagy bagariabőrből szegezett és csavarral ellátott kettős talppal igen erős	4 frt — kr.
Topánok finom bőrből diszes fénymázos hegygyel, termek és bálokra	4 frt 50 kr
Topánok orosz fénymázos bőrből, szegezett kettős talppal, csavarral a legjobb lábbeli a nedves időben, igen tartós és meleg	5 frt — kr.
Vadász c sizmák vizhatlan kettős bagaria vagy fénymázos bőrből, háromszor csavarral ellátott kettős talppal	10 frt — kr.
Ugyanaz orosz fénymázos vagy bagariabőrből	9 frt — kr.
Topánok fiuknak fénymázos vagy bagaria bőrből csavarral ellátva kettős talppal	4 frt — kr.
Topánok leányoknak Brünellből vagy bőrből igen erős szegezett talppal	2 frt 60 kr.
Gyermekcipők Brünellből vagy bőrből szegezett talppal igen tartós	1 frt 80 kr.
Topánok mainzi fénymázos termi borjubőrből Bismark mintáju	4 frt 50 kr.

Részletes árjegyzékkel ingyen és bérmentve. — Levélbéli megrendelések posta utánvét mellett pontosan eszközöltetnek.

Jónak bizonyult gyakorlati czikkek!

Kitünő dohány-vágó-gépek. Uj szerkezetü vasgép, mely a dohányt vágás közben maga tolja előre, s ugy szabályozható, hogy legfinomabbra török módon, vagy laskára magyar módon vágja. Ára 13 frt 50 kr. Ugyanily szerkezetü **nagyobb gép,** tölgyfából, kovácsolt vasalkatrészekkel, igen szilárd 20 frt. Gépmü nélküli **dohányvágó kések** két neme 3 frt 50 kr. és 5 frt 50 kr.

Uj gőz-pipaszártisztitó, e czélnak igen megfelelő kis készülék darabja 1.80.

Sárgaréz bagótálcza pipasurkálóval, pipából dohányzók számára 75 kr., 1 frt, 1.50.

Dohányszita, régóta ismeretes szitás-doboz magyar dohánynak 1.60.

Tüzverő aczélos pipaszurkáló dbja 50 kr. Czélszerü tipatisztitó ráspoly 50 kr.

Vangel Béla uj cigarett-készitő gépe óránként 150—200 tetszö vastagságú cigarett készitésére, utasitással 3.75.

Kitünő török dohánytartó, mely tetszés szerint szabályozza a dohány nedvességi fokát, barna bronzból 3.80.

Chinai ezüst török dohányzsebbeli-szelenczék változatos nagyságban és alakban 2 frt 20 krtól—5 fr. 50 krig.

Uj találmányu kukoricza-morzsoló gyalu

felette czélszerü, főleg oly gazdáknak ajánlandó kis készülék, a kik kézzel szokták morzsoltatni, mivel ennek segitségével egy egyén, a nélkül, hogy belefáradna, jelentékeny mennyiségü kukoriczát képes gyorsan lemorzsolni, kezelése pedig ép oly egyszerü, mint szerkezete tartós. **Darabja 1 frt 60 kr.** — Eddig használatban volt kis kézi kukorica-morzsolók dbja 60 kr.

Valódi hollandi-butorfényesitő készülék, melynek segitségével bárki képes elavult fényezett butoroknak eredeti fényüket visszaadni. Üvegcséje használati utasitással 50 kr.

Takaros kézi lámpás, mely összerakva egy zsebben hordható kevés helyet igénylő lapos könyvet képez és reflectorral van ellátva, darabja 3 frt 30 kr.

Francia felkölto óra 36 óráig járó óraművel, és éleshangú ébresztő szerkeszettel 7.30.

Kézi lámpások egyéb nemei dús választékban tartatnak készletben 60 krtól—5 ftig.

Tagleicht fogkefe-szárítója, tapasztalatok nyomán föltalált, a fogkefék szőrének kihullását akadályozó elegáns készülék 1.80.

Az itt ajánlot czikkek, és számtalan egyéb különlegességek rajzait tartalmazó uj árjegyzékük bérmentes beküldését kivánatra ajánlják:

KERTÉSZ ÉS EISERT Budapesten, Dorottya-utca 2. sz.

Irásbeli megbizások utánvét mellett gyorsan eszközöltetnek.

A

KOMLÓKERTBEN

naponként:

MAGYAR DALTÁRSULAT

és

BUNKO GYULA zenetársulat játszanak.

Ugyanott

Parragh Gabor borcsarnoka

és Badacsoni édes must

(az erjedés salicil-savval megbénitva.)

A t. cz. mezőgazdák szives figyelmébe ajánljuk

a

LAMPEL RÓBERT-féle könyvkereskedésben,

BUDAPESTEN, váczi-utcza 12. szám,

kapható következő

Gazdászati segédkönyveket.

(Lásd: 1876. árjegyzék XVI. szakasz).

Balogh P. A komló-termelés. 1 frt 20 kr.
Bechstein Lajos Eduárd. Arany-kincstár vagy a gazdaság forrása. 1 frt.
Bedö Albert. Erdő-őr, vagy az erdészet alapvonalai kérdésekben és feleletekben. 3 frt.
Cserszilvásy Á. A vadászat mestere. 1 f. 50.
Dapsy L. A talajkimérülés befolyása az állatok életére. 1 frt 60 kr.
Ditz H. A magyar mezőgazdaság. 3 frt.
Eisenmayer. Állatgyógyászat. 80 kr.
Eisenmayer. Patkolástan. 2 frt.
Eisenmayer. Törvényszéki állatorvostan. 1 frt 40 kr.
Engelbrecht Károly. A gazda mint állatorvos a szükségben. 1 frt 20 kr.
Engelbrecht Károly. A gazdasági állatbonc- és élettan. 32 táblával. 1 frt 60 kr.
Engelbrecht Károly. A szarvasmarha faj- és küllemtana stb. 50 ábrával. 2 frt 50 kr.
Fekete Lajos. Erdőértékszámitástan. 3 frt.
Fekete Lajos és **Illés** Nándor. A közerdész. 2 frt 50 kr.
Franke. A konyha vegytana. 1 frt.
Galambos M. Gyógyszertan mezőgazdák számára. 4 frt 40 kr.
Galgóczy K. Kertészet kézikönyve. 80 kr.
Galgóczy K. Mezei gazda vezérkönyve. 2 köt. 1 frt 60 kr.
Gáspár J. Rövid háztartástan felsőbb leányiskolák és nőtanitóképezdék számára. Clima Mária és többek után. 50 kr.
Gazdasági kistükör. Kötve 50 kr.
Grubiczy Géza. A baromfitenyésztés, 56, a szövegbe nyomtatott ábrával. 1 frt 50 kr.
Grubiczy Géza. Tyukok és egyéb szárnyas állatok tojásai mesterséges kiköltéséről. 30 kr.
Grubiczy Géza. A tyúkászat. 42. ábrával. 1 frt.
St. Hilaire J. Képes pesti szakácskönyv. 2 frt.
Hübner Gy. Hasonszenvi házi állatorvos. 2 frt.
Illés N. Erdőtenyésztéstan. 4 frt.
Kenessey Kálmán. A buza vetőmag nemesitéséről. 50 kr.
Kenessey Kálmán. A trágyakezelés. 50 kr.
Kenessey Kálmán. Miként gazdálkodjunk. 35 kr.
Kléh Kálmán. A hannoveri rézöntözés ismertetése. 1 frt.
Kocsi K. Gyümölcsfa tenyésztés. 1 frt 50 kr.
Kodolányi. Gazdasági haszonbéri mintaszerződés 3 frt.
Kodolányi A. Mezei gazdasági üzlettan. 4 frt 40 kr.
Koppe J. G. A földmivelés és állattenyésztés. 2 frt.
Lázár J. Erdészeti kézikönyv. 2 frt.
Mayor P. A magyar birodalom gazdasági viszonyának statistikai táblázata. 60 kr.
Németh K. Magyar szakácskönyv. 80 kr.
Dr. **Perlaky** Mihály. Népszerü szőlészeti és borászati kézikönyv. 1 frt 50 kr.
Petzval O. Kézikönyv mezei gazdák, gépészek stb. szám. 2 frt.
Sörös K. Gazdasági kettős könyvvitel. Pályamű. 3 frt.
Sporzon P. Gazdasági talajisme. 2 frt.
Sporzon P. Juhtenyésztés. 2 frt.
Stephens H. Mezei gazdaság könyve. 7 kötet 12 frt 60 kr.
Tercsánszky J. Szőlőmüvelés, borkészités és pinczegazdálkodás. 3 frt.
Tercsánszky J. Szőlészeti és borászati titkok gyüjteménye. 10 ábrával. 60 kr.
Tormay B. Általános állattenyésztéstan. 3 frt.
Tormay B. Lótenyésztéstan. 1 frt.
Tóth Imre. A méhészet kézikönyve. 50 kr.
Vörös M. Nemzeti kis szakácskönyv. Polgári családok szám. Kötve 1 frt.
Wagenfeld. Barmorvoslási könyv. 81 ábrával. 2 frt 70 kr.
Wagner L. Gazdasági müszaki vegytan. 1 frt.
Wolff. Gyakorlati trágya-isme. 1 f. 20 kr.
Zlamál V. Barmászat. 3 frt.
Zlamál V. Marhavész. 80 kr.
A **Zöldségtermelés,** gyakorlati utmutatás a konyhakertészetben. Bouche J. után hazai viszonyainkhoz alkalmazva Grubiczy és Mari. 1 frt 20 kr.

Az összes cikkek védjegyemmel ellátvák.

Gyógyszerek:

biztos eredmény, ezernyi bizonyitványokkal kimutatva

NEUSTEIN FÜLÖP,

gyógyszerész „zum heil. Leopold“ Bécsben, Stadt, Ecke der Planken- und Spiegelgasse,

a t. c. közönségnek **valódi gyógyszerek egész sorozátát** ajánlja melyek még mindig s akár orvosok, akár magánosok által használtattak, **minden esetben** kitünőknek bizonyultak, ezek mindinkább **fokozott használatáról** a meggyógyultak részéről beküldött **ezernyi bizonyitványok** tanuságul szolgálnak; ennélfogva azokat **jó lelkiismerettel** mindenkinek ajánlhatjuk.

Szt.-Erzsébet cukrozott vértisztitó labdacsai könnyen hashajtó, vértisztitó s egészen ártalmatlan, különösen hatályosak az altesti szervek minden betegségeiben, valtólázban, mellszervek bajaiban, bőrbetegségekben, szembajokban, agyvelő-, száj-, gyermek- és nő-betegségekben s minden **dugulásban,** mint a legtöbb betegségek bizonyos kutforrásában.

Kérjük a sz. Erzsébet cukrozott labdacsait tisztán megnevezve kérni, mert fentebbi hatással csak épen e labdacsok birnak. A ki egyszer a sz. Erzsébet labdacsokat használta, az többé más hasonló szereket nem fog venni és csak a cukrozott sz. Erzsébet labdacsai mellett marad s ezen szert tovább is ajánlani fogja. — 8 dobozból álló egy csomag, 120 labdacscsal, csak **1 frt.**

Mellnedv, pillanatnyilag enyhit minden köhögést és mellfájdalmat. **70 kr.**
Sárgarépa-cukorkák, kitünő enyhitő- és nedvesitőszerek. **10 és 20 kr.**
Tüfenyö-labdacsok, minden fogfájást azonnal megszüntetnek. **25 kr.**
Balsam Gêrome, egyetlen szer fagyás ellen. **60 kr.**
Tüfenyö-Szivarkák, fuldoklás és mellbajok ellen 25 db. **1 frt.**
Menthin, az egészség fentartására. A legjobb szer émelygés, gyomorfájás, hasmenés, fogfájás stb. ellen, óvszer ragályos betegségek ellen. Néhány csepp elégséges a javulás elődézésére. **50 kr.**
Hasonszenvi kávé, kitünö ital gyengélkedö gyermekedő gyermekeknek, fontja **40 kr.**
Golyvakesz, kitünö hatásu szer golyvás nyakuaknak **70 kr.**
Köszvényszesz, csodahatásu köszvény és csus ellen **70 kr.**
Párisi tapasz, tyukszem és minden seb ellen, **35 kr.**
Leehofer-balzsam. 35 kr.
Foggyöngy, valódi angol, a gyermekek nehez fogzása ellen. **2 frt.**
Tanid-kenőcs, hajhullás ellen. **1 frt 35 kr.**
Choral perlé, almatıanság, Migräne ellen stb. **2 frt.**
Keleti hölgypor, legfinomabb fehér és rózsaszin, egy doboz **60 kr.**
Hajkorpa eltávolitására **El benito 1 frt 80 kr.**

Szörirtószer 2 frt 60 kr.
Injection Cadelle, hugycsö- és fehérfolyás ellen **frt 60 kr.** A hozzátartozó könyvecske 50 kr. minden egyéb tanacsot nélkülözhetővé tesz.
Gardien, legjobb óvszer ragályos betegségek ellen. **1 frt 50 kr.**
Narancs- és citrom-essencia, a legjobb szer jó citrom- vagy narancsviz azonnali készitésére. Minden üveg 75 poharat tartalmaz **1 frt.**
Oreillion, egyedüli szer nehézhallás és fülbetegség ellen. **70 kr.**
Dr. Fremont önsegélye, valódi biztos szer férfigyengeség ellen. **2 frt.**
Storax-Crame, biztos szer bőrhintések sömör, szeplö stb. ellen. **84 kr.**
Antisploma, kitünő szeplő- és orrvörösség ellen **1 frt 40 kr.**
Marburgi lázcsöppek, csalhatatlan szer láz ellen. **1 frt 60 kr.** és **60 kr.**
Antisiutin, kipróbált szer láb- és honalj-izzadtság ellen és a kellemetlen szag eltávolitására **50 Kr.**
Rhumin, a legjobb szer minden nátha ellen. **70 kr.**
Pulcheria, legjobb szépitőszer, finomitja a bórt, **30 és 1 ft 50 kr.**
Salicylsav-Szappan, legolcsóbb és legjobb szappan, dbja 25 kr.
Fog-dagasz, a fogak önmaga által eszközlendő betapasztására. 40 kr.
Kárpáti növényolaj, vörös és fehér. **40 kr.**
Aeowroot, gyermek-tápszer szelencéje **4 frt.**
Gróf Tranfele vértisztitópor, utasitással **1 frt 40 kr,**
Sachets d'iris. 75 kr.

Az ismert különlegességek, u. m.:

Romershausen szem-essencia. 1 frt 50 kr., tömöritett svájci tej. 50 kr. **Dr. Göllis emésztöpora 84 kr. Anatherin-szájviz** Popp-tól **1 frt 40 kr. Liebig huskivonata** 1/2 font **84 kr. Dr. Faber**-féle **Puritas. 1 ft. Dr. Pfeffermann fogpastája 1 ft 25 kr. Pott rezedagöndöritó** haj-kenőcse **1 frt 50 kr. Dr. Brown hajfentartó kenőcse,** szőke, barna, fekete. **1 frt. Dr. Heider** fogpora 35 kr. mindenkor fris minőségben kaphatók.

Továbbá valódi angol és francia **illatszerek,** minden szagu, latja 28 kr.

Van szerencsénk a t. c. közönséget egyuttal illatszerek, szappanak, hajkenőcsök stb. nagy raktárunkról értesiteni, a legkitünőbb minőségünk, az első párisi és londoni házaktól melyek a **bécsi világkiállitáson legtöbbnyire érdeméremmel** lettek kitüntetve és mégis olcsóbbak mint a vidéken, különösen dr. **Collmann hajfestöszere,** minden szinben, egy évre elégséges 3 frt, aranyszőke 10 frt, a haj előbbi szinét a legrövidebb idő alatt helyreállitja. Ajánljuk még a 1873-ki bécsi világkiállitáson haladási éremmel kitüntetett **francia csokoládékat,** fontja 60 krtól 3 frtig, **orosz theát,** fontja 4 frt 1/4 fontót elegáus szelencében 1 frt. — Valamint mindenféle gyógyászati müszerek, mint fecskendők, allövetí fecskendők; kötelékek stb. a legolcsóbban. Szétküldünk illatszer-szekrényéket 1—10 frt: Csokoládé- és francia cukorkákat 1—10 frt; nagyszámu fogkefék és egyéb mosdószerek. Kérjük a t. c. közönséget bizalmaért, minden kérdezősködésre azonnal válaszolunk. Minden használatban levő különlegességet Párisból, Londonból és Berlinből raktárunkban tartunk, **minden megrendelést** Párisból, vagy az itteni piacról, üzérdij nélkül az eredeti árak mellett az eredeti számla szerint eszközlünk. **Vidéki megrendelés készpénz vagy postai utánvét mellett** a megrendelés vétele után rögtön teljesittetik. A csomagolás saját kiadásunk szerint számittatik: a legcsekélyebb küldemény 1 frt értékü. **Nagybani vásárlók** jelentékeny árengedésben részesülnek.

Főraktár, ez összes gyógyszerészi és illatszerészi különlegességekből **Budapesten, Török József** gyógyszerész urnál, király-utca 7. sz.

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész

gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint

magömléseket,

az **ingerlékeny gyengeséget,** az **ondófolyást,** különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

2) **hugycsőfolyásokat** (még oly idülteket is), a **nemzőrészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban;
3) **hugycsőszükületeket:**
4) friss és idült nyákfolyásokat **nöknél,** az ugynevezett **fehérfolyást,** és az onnan eredő

MAGTALANSÁGOT;

5) **börkiütéseket;**
6) a **hugyhólyag betegségeit** és mindennemü **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utcza 2-ik szám a. kigyó- és városház-utcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsön.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

26